

Årsrapport 2002

Sparebanken
HEDMARK

Innhold

Administrerende direktør	3
Dette er Sparebanken Hedmark	4
Styrets beretning 2002	5
Styret i Sparebanken Hedmark	11
Resultatregnskap	12
Balanse	14
Noter til regnskapet	16
Kontantstrømanalyse	45
Kontrollkomiteens beretning	46
Revisjonsberetning	47
Regnskapsanalyse	48
Sparebanken Hedmark i 2002	50
Våre avdelingskontorer	51
Datterselskaper: Hedmark Eiendom AS Hedmark Finans AS Actor Fordringsforvaltning AS	52
Sparebankens tillitsvalgte	53
Organisasjonskart	54

Foto: Gunnar Klingwall, Hamar Arbeiderblad

Papir: Omslag: Lomond silk 300 gr. Innmat: Magno satin 150 gr.

Grafisk produksjon: baluba as

Trykk: idé trykk as

Innbinding: Lundeby Bokbinderi AS

Opplag: 1 500

Positive tall tross vanskeligere tider

Tilbakeslaget i verdensøkonomien fortsatte i 2002. I løpet av to år har flere av verdens ledende børsindekser falt med over 50%. Totalindeksen for Oslo Børs falt i 2002 med hele 31% og er nå tilbake på 1996-nivå. I 2001 var fallet på 16%.

I tillegg til den negative konjunktur-utviklingen som børskursene over hele verden beskriver, har Norge sine helt spesielle utfordringer å stri med. Store inntekter fra olje- og gassvirksomheten har blitt fasett inn i økonomien gjennom en årrekke. Dette har medført betydelig høyere lønns- og kostnadsvekst enn hos våre handelspartnere. Lønnsnivået i Norge er som følge av dette mellom 30 – 40% høyere enn i de landene vi konkurrerer med.

Finans- og pengepolitikken i Norge har gitt et rentenivå som gjennom hele året har ligget på det dobbelte av EU-landenes nivå. Dette har resultert i en rekordsterk kronkurs. Konsekvensen er at norsk industri taper konkurransekraft og at tusener av arbeidstakere mister jobbene sine. Over 96 000 nordmenn er nå helt uten arbeid, i følge Aetat. Dette tilsvarer 4,1% av den totale arbeidsstyrken, en økning på hele 25% på ett år. En så stor ledighet representerer et årlig samfunnsøkonomisk verdiskapningstap på ca 30 milliarder kroner.

Norges Bank har ved årsskiftet 2002/2003 gjennomført to rentenedsettelse på til sammen ett prosentpoeng. Ytterligere rentenedsettelse er varslet. Dette gir grunnlag for redusert kronkurs og vil kunne styrke næringslivets konkurransevne. Hvor mange industriarbeidsplasser i Norge og Hedmark som i mellomtiden vil gå tapt, får vi først svar på om noen år.

Omstillingsprosessen i norsk økonomi har i 2002 slått ut i betydelige tap og svekkede resultater for bankene. Sparebanken Hedmark fikk også større tap og noe dårligere resultat i 2002 sammenlignet med året før. Til tross for et vanskelig år både for finansmarkedet og næringslivet, fikk Sparebanken Hedmark et overskudd på 284 millioner kroner. Dette er

tilstrekkelig til å opprettholde bankens soliditet og sikre vår posisjon blant de mest solide bankene i Norge.

For å styrke vår konkurransekraft har vi i løpet av 2002 satset betydelige ressurser på et omstillings- og utviklingsprogram som vil høyne kompetansen og effektiviteten i banken. Kundeundersøkelser viser at vi på enkelte områder har et forbedringspotensiale.

Jeg takker for den tilliten som 140 000 kunder viser oss. Våre kunders sparemidler og hele vårt overskudd etter skatt blir lånt ut til privatpersoner og bedrifter. Gjennom Sparebanken Hedmarks innlån på ca 4 milliarder fra kapitalmarkedene innenlands og utenlands, bidrar banken ytterligere til vekst og utvikling i Hedmark.

Takk til kunder, forretningsforbindelser og medarbeidere for nok et fremgangsrikt år for Sparebanken Hedmark.

Harry Konterud

Dette er Sparebanken Hedmark

Visjon

Sparebanken Hedmark – det naturlige førstevalg:

- for privatpersoner i eller med tilknytning til Hedmark
- for små og mellomstore bedrifter i eller med tilknytning til Hedmark
- for offentlig sektor i Hedmark

Forretningsidè

Sparebanken Hedmark skal tilfredsstillende og nye kunders behov for bank- og finanstjenester.

Kundene skal oppleve både banken og den enkelte medarbeider som så dyktig, nær og hjelpsom at de foretrekker å bruke vår bank i alle livets faser.

Gjennom god lønnsomhet og god soliditet skal banken fortsatt være en selvstendig og attraktiv partner for våre kunder. På denne måten skal banken bidra til vekst og utvikling i Hedmark.

Målsettinger

- kundetilfredsheten skal være klart bedre enn hos våre hovedkonkurrenter både i privat- og bedriftsmarkedet
- personaltilfredsheten skal være på nivå med sammenlignbare banker
- resultat etter tap i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital skal være på linje med de beste bankene i Norge og minst gi en egenkapitalavkastning tilsvarende langsiktig statsrente pluss 6 prosentpoeng
- kapitaldekning på minst 14%
- brutto utlån skal ikke utgjøre mer enn 150% av kundeinnskuddene
- tapene skal i gjennomsnitt for en 10-årsperiode være maksimalt 0,5% av utlånene

Sparebanken Hedmark

- er en selveiende institusjon uten grunnfondsbeveiere
- har ca 150.000 kunder. Ca 60% av innbyggerne i de kommunene hvor banken er representert har et kundeforhold til banken
- har ca 500 ansatte fordelt på 32 kontorsteder i fylket
- har finansiell kompetanse ved alle avdelinger. Lokal beslutningskraft med grunnlag i fagkunnskap skal kjennetegne banken

Hovedtall fra regnskapet (morbanken)

	2002	2001	2000	1999	1998
Driftsresultat etter tap	284	309	401	301	177
Driftsres etter tap i % av gj.snittlig forv.kapital	1,41	1,70	2,44	2,13	1,40
Forvaltningskapital pr 31.12.	20.984	19.279	17.511	15.505	13.299
Brutto utlån pr 31.12.	18.344	16.685	14.915	13.087	11.480
Innskudd fra kunder pr 31.12.	13.895	13.063	11.515	10.394	9.442
Egenkapital pr 31.12.	2.469	2.269	2.044	1.752	1.527
Kapitaldekning pr 31.12.	15,6	15,8	15,3	14,5	14,7

Styrets beretning 2002

Norsk økonomi

Frykten for etterspørselsdrevet inflasjon fikk Norges Bank til å holde renten på et relativt høyt nivå gjennom 2002. Det høye rentenivået hadde blant annet sammenheng med at vårens lønnsoppgjør medførte en rekordhøy reallønnsvekst på ca 4,5% fra 2001 til 2002. Husholdningene fikk dermed en betydelig økning i kjøpekraften. Selv om det private konsum økte med ca 3% var dette noe lavere enn forventet. Konsumprisindeksen vokste med kun 1,3% fra 2001 til 2002. Foregående år var veksten 3,0%.

Arbeidsledigheten utgjorde som gjennomsnitt for året 3,9% av arbeidsstyrken, mot 3,6% året før. Ved utgangen av 2002 var det registrert ca 80.000 arbeidsledige, eller om lag 14.000 flere enn for et år siden. IT-sektoren ble spesielt sterkt rammet.

Den store renteforskjellen til utlandet bidro til at vi i 2002 fikk en meget sterk kronekurs. Dette svekket industriens konkurranseevne. Mange industriarbeidsplasser ble nedlagt og flere bedrifter flyttet produksjonsvirksomhet til land med lavere kostnadsnivå. Antall bedriftskonkurser økte med hele 25% fra 2001 til 2002.

Aksjemarkedet har for andre år på rad opplevd et kraftig fall. På Oslo Børs falt hovedindeksen med 31% etter at den foregående år var blitt redusert med 16%. Dette er den svakeste kursutviklingen som er registrert i den siste tjuårsperioden. Verdenshistoriens største konkurser i amerikanske Enron og Worldcom med tilhørende avsløringer av regnskapsmanipulasjoner bidro til at tilliten til aksjemarkedene ble svekket.

Regnskapsmanipulasjon er ikke bare et amerikansk fenomen. Syv norske banker hadde lånt ut totalt 1,3 milliarder kroner til finans- og inkassoselskapet Finance Credit, et system av selskaper som det skulle vise seg hadde rapportert feilaktige

og overvurderte regnskaper til långiverne. Finance Credit-saken var den direkte foranledningen til at Nordlandsbanken ble solgt til DnB.

På grunn av både høy oljepris og produksjon var utenriksøkonomien solid også i 2002. Overskuddet i den nasjonale driftsbalansen ble på vel 200 milliarder kroner. Det er på nivå med foregående år og utgjør ca 13% av brutto nasjonalproduktet.

Sparebanken Hedmark – konsernet

Konsernet Sparebanken Hedmark består av morselskapet Sparebanken Hedmark og de konsoliderte datterselskapene Hedmark Eiendom AS, Hedmark Finans AS, Hedmark Invest AS, SH-Betalingsautomater AS, Vato AS og Sameiet Nytnun.

I andre kvartal 2002 solgte banken halvparten av sine aksjer i Actor Fordringsforvaltning AS til Terra-Gruppen AS. Salget ga en regnskapsmessig gevinst på 29 millioner kroner. Banken eier nå 50% av Actor Fordringsforvaltning AS og selskapet behandles regnskapsmessig som felleskontrollert virksomhet fra og med 01.04.2002.

Konsernet dekker kundenes behov for bankinnskudd og andre plasseringer, finansiering, betalingsformidling, eiendomsomsetning og inkasso. Konsernet har i det alt vesentlige sin virksomhet i Hedmark.

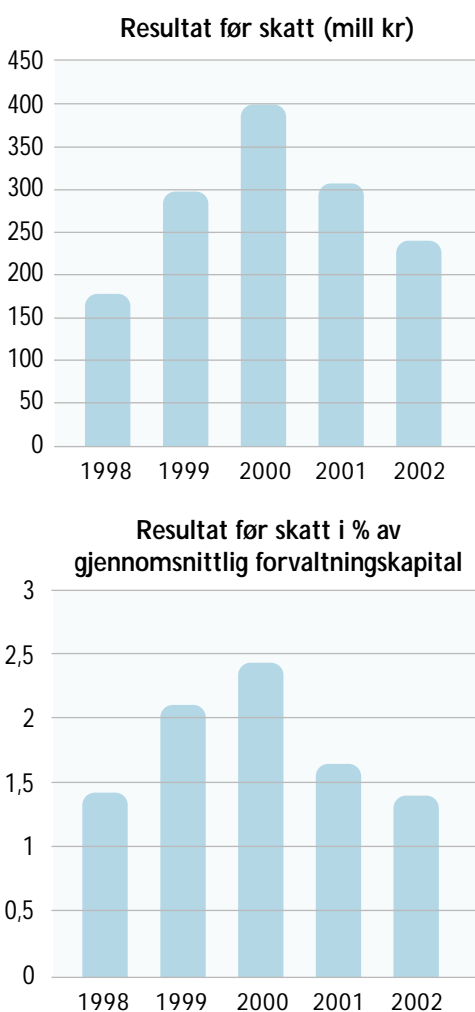
Konsernets resultat før skatt ble 288 millioner kroner mot 317 millioner året før. Forvaltningskapitalen pr 31.12.2002 var 21 014 millioner kroner, en vekst på 8,8%.

Konsernet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljøet utover det som følger av vanlig bankdrift.

Sparebanken Hedmark – morbanken Resultatregnskapet

Med henvisning til regnskapslovens krav til innhold i styrets beretning bekreftes det at regnskapet er basert på forutsetningen om fortsatt drift.

Til tross for at 2002 var et vanskelig år både for finansmarkedet og næringslivet, fikk Sparebanken Hedmark et overskudd før skatt på 284 millioner kroner eller 1,42% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. De norske sparebanker fikk et resultat på ca 0,83% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Dette er det dårligste resultatet for norske sparebanker siden 1992. Bankens resultat i 2001 var 309 millioner kroner, eller 1,70% av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Resultatet i 2002 ga en egenkapitalavkastning før skatt på 12,5% mot 15,1%

i 2001. Resultatnedgangen på 25 millioner kroner fra 2001, skyldes i hovedsak nedskrivninger av bankens verdipapirer og avsetninger til bankens utviklings- og omstillingsprosjekt. Selv om resultatet er noe lavere enn foregående år, mener bankens styre at resultatet for 2002 er tilfredsstillende på bakgrunn av den negative utviklingen i finansmarkedet i 2002.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter på 667 millioner kroner økte med 71 millioner kroner fra foregående år. Større utlåns- og innskuddsvolum er årsaken til dette. Rentemarginen, differansen mellom utlånsrenten og innskuddsrenten, har vært tilnærmet uforandret fra foregående år.

Netto øvrige driftsinntekter ble 101 millioner kroner. Det er 23 millioner kroner lavere enn i 2001. Reduksjonen skyldes større kurstap og lavere utbytte på verdipapirer. Totale kurstap på valuta og verdipapirer var 30 millioner kroner. Transaksjonsvolumet i betalingsformidlingen økte i 2002. Dette er en vesentlig årsak til at provisjonsinntektene økte fra 117 millioner kroner til 129 millioner.

Bankens driftskostnader på 456 millioner kroner utgjør 2,26% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Tilsvarende tall for 2001 var 381 millioner kroner og 2,10%. Kostnadsveksten er på 75 millioner kroner. Hovedårsaken til den sterke veksten er at banken i 2002 har avsatt 51 millioner kroner til forventet økt uttakshyppighet på AFP-ordningen og kostnader i forbindelse med bankens utviklings- og omstillingsprosjekt. Avsetningen utgjør 0,26% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Kostnadsveksten for de øvrige kostnadene er ca 6%.

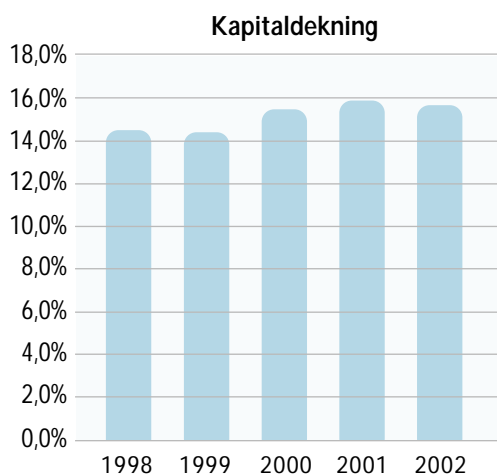
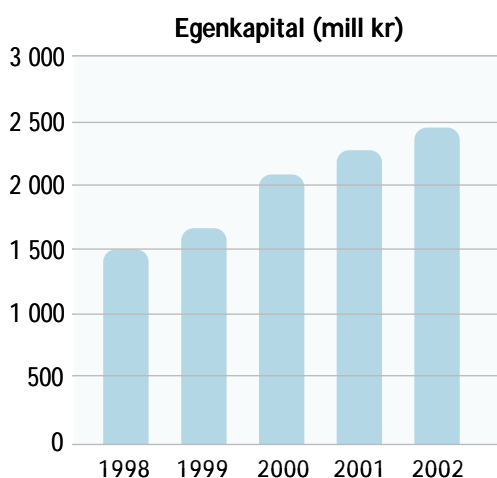
Tap på utlån og garantier er 59 millioner kroner. Det er 14 millioner kroner mer enn 2001. 20 millioner kroner av tapene er økning i uspesifiserte tapsavsetninger. Tapene har den siste tiårsperioden vært på et moderat nivå. Tapene i 2002 utgjør vel 0,3% av utlånssaldoen.

Årsoverskudd og disponeringer

Årets skattekostnad er på 82 millioner kroner. Banken har gjennom flere år vært Hedmarks største skatteyder. Resultatet av ordinær drift etter skatt ble 202 millioner kroner. Årsoverskuddet sammen med 1 million kroner fra fond for vurderingsforskjeller, foreslås disponert med 2 millioner kroner til gaver til allmenntilrette formål og 201 millioner til Sparebankens fond.

Egenkapital og kapitaldekning

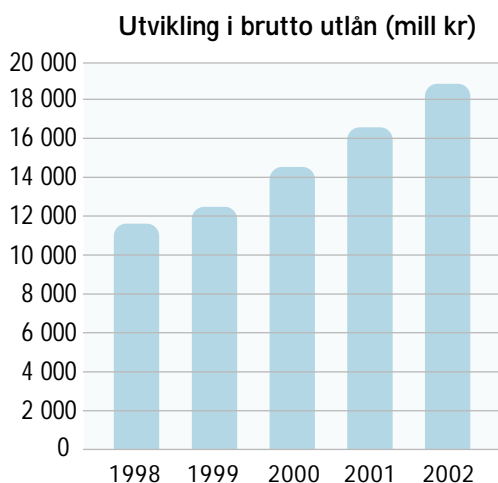
Ved utgangen av 2002 var bankens egenkapital 2 469 millioner kroner. Egenkapitalen er i sin helhet opptjente overskudd. Kapitaldekningen har gått noe ned fra i fjor, og utgjorde 15,6% i 2002 mot 15,8% ved forrige årsskifte. Lovens minimumskrav er 8%. Sparebanken Hedmark er mer solid enn de fleste norske banker og kapitaldekningen vil være den høyeste blant de 15 største spare- og forretningsbankene i Norge.

Balanseutviklingen

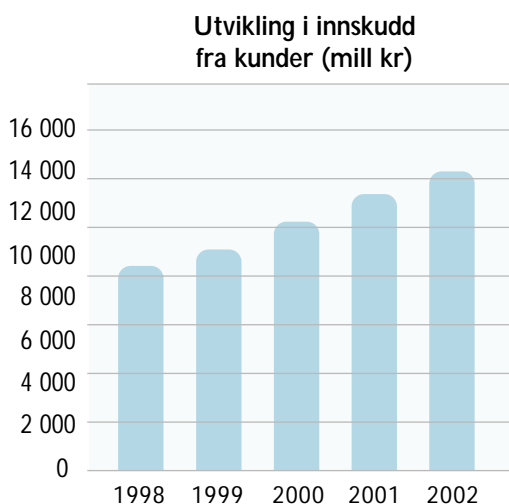
Bankens forvaltningskapital økte med 1 705 millioner kroner til 20 984 millioner kroner ved utgangen av 2002. Det er en økning på 8,8% fra foregående år.

Brutto utlån til kunder økte fra 16 685 millioner kroner i 2001 til 18 344 millioner kroner ved utgangen av 2002. Dette er en vekst på 9,9% og noe lavere enn veksten i de foregående år. Allikevel er dette noe høyere enn den totale kredittveksten i Norge. Bankens utlånsvest til privatmarkedet har vært sterkest med en årsvekst på 11,9%. Økningen i bedriftsmarkedet ble 7,1%. Den reduserte veksten innenfor bedriftsmarkedet forklares hovedsakelig med en stram pengepolitikk og høy realrente, men også av forventninger om svakere økonomisk utvikling. Privatmarkedet står for 60% og bedriftsmarkedet for 40% av de totale utlånene.

Innskuddene er på 13 895 millioner kroner ved utgangen av 2002. Innskuddene viser en økning på 6,4%. Eliminert for noen store midlertidige plasseringer ved foregående årsskifte er den ordinære veksten på ca 9%. Privatmarkedet har en vekst på 8,2% og bedriftsmarkedet 2,6%. Innskuddene er fordelt med 69% fra privatmarkedet og 31% fra bedriftsmarkedet. Innskuddsveksten for norske banker forventes å bli ca 10% i 2002.

Ved utgangen av 2002 finansierte kundeinnskuddene 76% av brutto utlån til kunder. Ved siste årsskifte har banken 3 996 millioner kroner i innlån fra sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Det er en økning på 835 millioner kroner det siste året.

Ved årets utgang var de spesifiserte og uspesifiserte tapsavsetningene henholdsvis 130 og 220 millioner kroner. De utgjør henholdsvis 0,7 og 1,2% av brutto utlån. Bankens tapsavsetninger er etter styrets vurdering tilstrekkelige.

Renteutviklingen

Den kortsiktige pengemarkedsrenten steg gjennom første halvår for så å falle tilbake til utgangsnivået ved årets slutt. Tre måneders pengemarkedsrente var 6,4% både ved årets begynnelse og ved årets slutt. Ti års statsobligasjonsrente er imidlertid redusert med 0,5 prosentpoeng til 5,8% pr 31.12.2002.

Bankens gjennomsnittlige effektive utlånsrente ble i underkant av 8,9% i 2002. Det er 0,2 prosentpoeng lavere enn i 2001. Innskuddsrenten var i gjennomsnitt vel 5,7% mot 6,0% i 2001.

På grunn av et høyt nominelt rentenivå i 2002, kombinert med lav prisstigning, var realrenten etter skatt den høyeste på mange år.

Finansiell risiko og risikostyring

Bankens risikostyring skal sikre at risikoeksponeringen til enhver tid er kjent og innenfor de rammene som er trukket opp. Risikostyringen skal også bidra til en stabil og god egenkapitalavkastning. Bankens kvalitetssikringsprogram står sentralt i risikostyringen. Programmet omfatter blant annet en årlig risikovurdering som legges fram for styret.

Kvalitetssikringsprogrammet kategoriserer risiki som henholdvis strategiske, finansielle og operasjonelle. Den strategiske risikoen omfatter risiki som kan true realiseringen av bankens strategiske mål og planer. Denne behandles regelmessig av bankens styre og ledelse.

Finansiell risiko omfatter renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Den finansielle risikoen styres primært gjennom policy og retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Bankens viktigste finansielle risikoeksponering er kredittrisiko i bankens utlånsportefølje. Til tross for lavere vekst enn året før må utlånsveksten fortsatt karakteriseres som relativt sterk. I løpet av året har de økonomiske utsiktene blitt mer usikre. Risikoklassifiseringssystemet viser at andelen utlån til næringslivskunder med høy risiko har økt noe. 82% av utlånene til næringslivskundene er imidlertid klassifisert i gruppene lav og middels risiko. Innenfor privatmarkedet er 97% av utlånene i risikogrupperne lav og middels. Banken har etablert kredittpolicy, rutiner for kredittvurdering og rapporterings- og oppfølgingskrav. Etter styrets vurdering har banken tilfredsstillende kontroll med risikoeksponeringen i utlånsporteføljen.

Kredittrisikoen i bankens portefølje av rentebærende verdipapirer har økt gjennom året fordi andelen av stats- og statsgaranterte papirer er redusert. Uroen i de internasjonale finansmarkedene og de mer usikre økonomiske utsiktene har også økt kredittrisikoen. Hovedtyngden av

bankens beholdning av rentebærende verdipapirer omfatter verdipapirer utstedt av banker, kredittforetak og store, solide industriforetak. Kredittrisikoen i porteføljen vurderes som moderat.

Bankens eksponering mot aksjemarkedet er tilnærmet uforandret fra 2001. Den samlede eksponering mot aksjemarkedet utgjør mindre enn 10% av bankens ansvarlige kapital og anses som moderat. Bankens nettoeksponering for valutarisiko er meget begrenset.

Bankens styre har vedtatt en egen strategi for likviditetsstyring og finansiering. Forskjellen mellom innskudd og utlån økte i 2002. Økningen i lengre innlån var tilnærmet like stor som økningen i kortsiktig finansiering. Bankens likviditetsrisiko vurderes fortsatt som lav. Renterisikoen har vært moderat og stabil gjennom året.

Operasjonell risiko omfatter risikoen for sviktende kvalitet på bankens daglige drift. Den operasjonelle risikoen styres gjennom bankens systemer, rutiner, krav til rapportering og oppfølging. En betydelig andel av bankens kvalitetssikringsprogram omfatter risikoreduserende tiltak innenfor området operasjonell risiko. Kompleksiteten i systemer og avhengigheten til eksterne leverandører og samarbeidspartnere har økt de siste årene. Totalt sett er det styrets oppfatning at banken har tilfredsstillende kontroll med den operasjonelle risikoen.

Vurdert ut fra organisasjonens kompetanse, bankens inntjening og soliditet, mener styret at bankens samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Organisasjons- og personalforhold

Organisasjons- og kompetanseutvikling

Det er i 2002 gjennomført opplæring for store grupper av ansatte innenfor områdene internettbruk, salgstrening og kundekommunikasjon. I tillegg er det gjennomført en rekke kurs og kompetansetiltak som er mer individuelt orientert.

Banken har i løpet av 2002 brukt betydelige ressurser på å tilrettelegge for omfattende organisasjonsendringer og kompetanseutvikling. Det er gjennomført analyser i forhold til de ulike kundegruppene banken betjener. På grunnlag av disse analysene er det vedtatt prinsipper for organisering, arbeidsdeling og kompetansekrav. I tillegg til en generell kompetanseheving, vil det på mange områder bli utviklet spisskompetanse som er nødvendig for å yte kundene enda bedre service. Endringene har fokus på å heve kvaliteten i leveransen til kundene samt å utvikle en mer effektiv produksjon. Banken har vedtatt flere tiltak for å gjøre omstillingsprosessen best mulig.

Personaltilfredshet og arbeidsmiljø

Sparebanken Hedmark gjennomførte også i 2002 en personaltilfredshetsundersøkelse blant alle ansatte. Undersøkelsen viste gjennomgående gode resultater for hele organisasjonen.

Sykefraværet var i 2002 på 4,2% av total arbeidstid, en nedgang fra 4,8% i 2001. Organisasjonens turnover var også i 2002 meget lav. Den har de siste årene vært mellom 1 og 2%.

Banken har bedriftshelsetjenesteordning ved alle avdelinger. Det har også i 2002 vært satset på friskvernstiltak og andre forebyggende helsetiltak for de ansatte.

Bankens arbeid med helse-, miljø- og sikkerhet er videreført fra tidligere år.

Markedsaktiviteter

Sparebanken Hedmark har som målsetting å dekke privatpersoners, små og mellomstore bedrifters og offentlig sektors behov for finansielle tjenester og produkter. Banken har utviklet et bredt spekter av produkter for å tilfredsstille denne målsetting. I 2002 har banken hatt ungdom som satsingsområde.

Boliglån til unge gir kunder under 34 år mulighet til å låne inntil 90% av kjøpesummen til bankens beste rente. Siden

produktet ble lansert i oktober 2002, hadde banken ved årsskiftet lånt ut 200 millioner kroner i slike lån.

Boligsparing for ungdom (BSU) er den gunstigste spareordningen banken har i dag. Den gir foruten god rente, både skattefordeler og rett til boliglån.

Ungdomskortet er et unikt tilbud til ungdom i alderen 15-19 år. Ved årsskiftet hadde ca 5 000 ungdommer i Hedmark denne korttypen. Kortet er spesialutviklet i samarbeid med Hedmark Trafikk og Hedmark fylkeskommune og er en kombinasjon av skolebevis, busskort og bankkort.

Kundene har også fått enklere tilgang til nett-tjenestene gjennom Sparebanken Hedmarks nye nettportal som ble lansert i november. Antall nettkunder har økt med ca 30% det siste året, fra drøye 24 000 i 2001, til 31 000 i 2002. Økningen ligger over landsgjennomsnittet på 27,5%. Det er også flere enn tidligere som søker lån via nettet.

Utsiktene for 2003

De økte strømprisene medfører at inflasjonen kommer opp i mot 5% i begynnelsen av 2003. Dette vil virke dempende på investeringsviljen. Det forventes at prisveksten for 2003 som helhet vil bli i overkant av 3%. Den forventede økonomiske utviklingen

utover i året tyder på at rentenivået vil falle i 2003. Vi må likevel forvente at rentenivået i Norge fortsatt vil ligge godt over rentenivået i land som er våre hovedmarkeder for eksport. Dette vil gi en fortsatt høy kronekurs i 2003.

Den høye renten bidrar til å svekke bedriftenes inntjening. Kredittveksten til næringslivet har falt i 2002 og det forventes en moderat vekst i 2003. Kreditt-risikoen knyttet til bedriftene forventes generelt å øke i 2003. For privatmarkedet antas kredittrisikoen fortsatt å bli moderat det nærmeste året.

De noe mer negative utsiktene for næringslivet vil gi ytterligere press på bankenes resultater. Omstillings- og utviklingsprosjektet som Sparebanken Hedmark har iverksatt har som målsetting å tilby finansielle produkter og tjenester med bedre kvalitet og effektivitet.

Samarbeidet med Gjensidige NOR Sparebank og Gjensidige NOR Forsikring om teknologi og produktutvikling gir banken et bredere og bedre produktspekter til lavere kostnader.

Banken forventer et tilfredsstillende resultat for 2003, men styret vurderer usikkerheten i økonomien ved inngangen til året som større enn ved tidligere årsskifter.

I styret for Sparebanken Hedmark

Hamar, 21. februar 2003

Syver Aalstad
formann

Richard H. Heiberg

Atle Bratås

Marith Brekke

Randi Dørum

Ole Jakob Holen

Arnstein Fuglem

Svein H. Stenslet

Harry Konterud
adm. direktør

Styret i Sparebanken Hedmark

Syver Aalstad, 66 år, fomann. Aalstad er sivilagronom og driver landbruksøkonomisk rådgivning. Han har vært medlem/nestformann i styret siden 1994, og formann siden 2001. Han er bosatt i Hamar kommune.

Richard Heiberg, 46 år, nestformann. Heiberg er utdannet siviløkonom og er adm.direktør i Nordic Paper AS. Han har vært medlem av styret siden 1995. Han er bosatt i Våler kommune.

Ole Jakob Holen, 55 år, styremedlem. Holen er fiskehandler og driver fiskeforretningen Knutstad & Holen AS i Hamar. Han har vært medlem av styret siden 1994. Han er bosatt i Hamar kommune.

Arnstein Fuglem, 60 år, styremedlem. Fuglem er disponert på Alvdal Skurlag AL. Han ble medlem av styret i 2002. Han er bosatt i Alvdal kommune.

Svein H. Stenslet, 65 år, styremedlem. Stenslet er kjemiingeniør og har vært Hedmark fylkestings representant i styret siden 1996. Han er bosatt i Eidskog kommune.

Marith Brekke, 58 år, styremedlem. Brekke er utdannet bankøkonom og jobber som trygdesjef ved Hamar trygdekantor. Hun har vært medlem av styret siden 1999. Hun er bosatt i Hamar kommune.

Atle Bratås, 39 år, styremedlem. Bratås er diplomøkonom BI i finans og hovedtillitvalgt. Han har vært de bankansattes representant i styret siden 1998. Han er bosatt i Oslo kommune.

Randi Dørum, 42 år, styremedlem. Dørum er høyskolekandidat i informasjon og samfunnskontakt, og jobber som distriktsarbeidssjef ved Aetat, Elverum. Hun har vært medlem av styret siden 2001. Hun er bosatt i Elverum kommune.

Harry Konterud, 59 år, styremedlem. Konterud er siviløkonom og har vært adm. direktør og styremedlem i Sparebanken Hedmark siden 1985. Han er bosatt i Hamar kommune.

Foran fra venstre: Ole Jacob Holen, Randi Dørum, Syver Aalstad, Harry Konterud og Marith Brekke. Bak fra venstre: Arnstein Fuglem, Svein H. Stenslet, Richard Heiberg og Atle Bratås

Resultatregnskap (Beløp i mill. kroner)

Morbank					Konsern		
2002	2001	2000		Noter	2002	2001	2000
			Renteinntekter og lignende inntekter				
70	61	49	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		33	29	19
1 545	1 415	1 164	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	3, 7	1 603	1 469	1 212
83	84	59	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		83	84	59
8	1	2	Andre renteinntekter og lignende inntekter		8	1	2
1 706	1 561	1 274	Sum renteinntekter og lignende inntekter		1 727	1 583	1 292
			Rentekostnader og lignende kostnader				
18	11	13	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	15	18	10	13
759	724	526	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	15	756	723	521
242	217	181	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	15	242	217	181
20	13	2	Andre rentekostnader og lignende kostnader		22	14	2
1 039	965	722	Sum rentekostnader og lignende kostnader		1 038	964	717
667	596	552	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		689	619	575
			Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning				
7	16	19	Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		7	16	19
4	0	0	Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper	1	4	0	0
12	20	18	Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	1	0	0	0
23	36	37	Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		11	16	19
			Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester				
7	7	6	Garantiprovisjon		7	7	6
122	110	108	Andre gebyrer og provisjonsinntekter	2	153	152	146
129	117	114	Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		160	159	152
			Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester				
0	0	0	Garantiprovisjoner		0	0	0
35	29	27	Andre gebyrer og provisjonskostnader		37	30	28
35	29	27	Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		37	30	28
			Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler				
2	-3	-11	Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		2	-3	-11
-26	-7	25	Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		-26	-7	25
-6	1	1	Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		-6	1	1
-30	-9	15	Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		-30	-9	15
			Andre driftsinntekter				
6	6	6	Driftsinntekter faste eiendommer		6	5	6
8	3	2	Andre driftsinntekter		15	14	9
14	9	8	Sum andre driftsinntekter		21	19	15
101	124	147	Netto øvrige driftsinntekter		125	155	173

Morbank				Konsern			
2002	2001	2000		Noter	2002	2001	2000
			Lønn og generelle administrasjonskostnader				
177	136	131	Lønn	3, 17	193	156	149
41	19	10	Pensjoner	3, 17	42	20	10
37	34	28	Sosiale kostnader	17	41	38	32
255	189	169	Sum lønn, mv		276	214	191
135	127	121	Administrasjonskostnader	17	141	133	128
390	316	290	Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		417	347	319
			Avskrivninger mv av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler				
30	32	31	Ordinære avskrivninger		33	34	34
1	0	0	Nedskrivninger		1	0	0
31	32	31	Sum avskrivninger mv av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	14	34	34	34
			Andre driftskostnader				
15	12	14	Driftskostnader faste eiendommer		15	13	14
20	21	19	Andre driftskostnader	4, 14	27	29	26
35	33	33	Sum andre driftskostnader		42	42	40
456	381	354	Sum driftskostnader		493	423	393
			Tap på utlån, garantier mv				
53	38	66	Tap på utlån		58	42	69
2	0	0	Tap på garantier mv		2	0	0
4	7	0	Kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		4	7	0
59	45	66	Sum tap på utlån, garantier mv	7	64	49	69
			Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler				
-2	0	1	Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-2	0	1
29	15	123	Gevinst/tap	5	29	15	123
-31	-15	-122	Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler		-31	-15	-122
284	309	401	Resultat av ordinær drift før skatt		288	317	408
82	82	107	Skatt på ordinært resultat	6	86	90	114
202	227	294	Resultat av ordinær drift etter skatt		202	227	294
202	227	294	Resultat for regnskapsåret		202	227	294
			Overføringer og disponeringer				
1	0	5	Overført fra fond for vurderingsforskjeller		0	0	0
1	0	5	Sum overføringer	18	0	0	0
0	8	0	Overført til fond for vurderingsforskjeller		6	0	0
201	217	297	Overført til sparebankens fond		201	217	297
2	2	2	Overført til gaver		2	2	2
			Overført til/fra øvrig konsernkapital		-7	8	-5
			Avsatt utbytte til minoritetsinteresser		0	0	0
			Overført til minoritetsinteresser		0	0	0
203	227	299	Sum disponeringer	18	202	227	294
202	227	294	Sum overføringer og disponeringer		202	227	294

Balanse

(Beløp i mill. kroner)

Morbank			EIENDELER		Konsern		
2002	2001	2000		Noter	2002	2001	2000
175	349	388	Kontanter og fordringer på sentralbanker		175	349	388
			Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				
171	55	185	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		171	58	195
641	541	467	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		89	51	49
812	596	652	Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1,7	260	109	244
			Utlån til og fordringer på kunder				
0	0	0	Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)		450	422	392
1 173	1 146	915	Kasse-/drifts- og brukskreditter		1 173	1 146	916
495	375	305	Byggelån		495	375	305
16 676	15 164	13 695	Nedbetalingslån		16 862	15 314	13 823
18 344	16 685	14 915	Sum utlån før spesifiserte og uspesifiserte tapsavsetninger	1,3,7	18 980	17 257	15 436
130	107	100	- Spesifiserte tapsavsetninger	7	135	110	103
220	200	185	- Uspesifiserte tapsavsetninger	7	227	207	191
17 994	16 378	14 630	Sum netto utlån til og fordringer på kunder		18 618	16 940	15 142
3	3	1	Overtatte eiendeler	11	7	7	2
			Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning				
			Utstedt av det offentlige:				
0	97	349	Sertifikater og obligasjoner		0	97	349
			Utstedt av andre:				
1 178	1 084	688	Sertifikater og obligasjoner		1 178	1 084	688
4	3	7	Egne obligasjoner, sertifikater m.m.		4	3	7
1 182	1 184	1 044	Sum sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning	7, 12	1 182	1 184	1 044
			Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning				
230	233	236	Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		230	234	237
1	2	2	Andre verdipapirer		1	2	2
231	235	238	Sum aksjer (og andre verdipapirer med variabel avkastning)	13	231	236	239
			Eierinteresser i tilknyttede selskaper				
6	0	0	Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		6	0	0
6	0	0	Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	1	6	0	0
			Eierinteresser i konsernselskaper				
83	78	71	Eierinteresser i kredittinstitusjoner		0	0	0
16	29	25	Eierinteresser i andre konsernselskaper		0	0	0
99	107	96	Sum eierinteresser i konsernselskaper	1	0	0	0
			Immaterielle eiendeler				
3	5	7	Goodwill	14	4	7	8
35	6	0	Utsatt skattefordel	6	45	12	0
2	4	8	Andre immaterielle eiendeler	14	2	4	8
40	15	15	Sum immaterielle eiendeler		51	23	16
			Varige driftsmidler				
52	60	58	Maskiner, inventar og transportmidler		54	63	60
112	118	124	Bygninger og andre faste eiendommer		125	131	138
164	178	182	Sum varige driftsmidler	14	179	194	198
			Andre eiendeler				
0	0	0	Finansielle derivater	21	0	0	0
23	18	40	Andre eiendeler	16	45	41	25
23	18	40	Sum andre eiendeler		45	41	25
			Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter				
213	173	195	Opptjente ikke mottatte inntekter		214	177	220
			Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader:				
31	37	26	Overfinansiering av pensjonsforpliktelse	3	35	44	32
11	6	4	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		11	6	5
255	216	225	Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		260	227	257
20 984	19 279	17 511	SUM EIENDELER	8,9,10	21 014	19 310	17 555

Morbank			GJELD OG EGENKAPITAL		Konsern		
2002	2001	2000		Noter	2002	2001	2000
			Gjeld til kredittinstitusjoner				
6	31	9	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		4	30	8
149	410	11	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	1, 15	149	410	11
155	441	20	Sum gjeld til kredittinstitusjoner		153	440	19
			Innskudd fra og gjeld til kunder				
13 437	12 662	11 112	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		13 411	12 626	11 069
458	401	403	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		458	401	403
13 895	13 063	11 515	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	1, 15	13 869	13 027	11 472
			Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				
1 675	1 050	1 989	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		1 675	1 050	1 989
-45	0	-3	Egne ikke-amortiserte sertifikater		-45	0	-3
2 466	2 111	1 563	Obligasjonsgjeld		2 466	2 111	1 563
-100	0	0	Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-100	0	0
3 996	3 161	3 549	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	15	3 996	3 161	3 549
			Annen gjeld				
11	6	4	Finansielle derivater	21	11	6	4
0	0	0	Margintrekk og annen mellomregning med kunder		7	9	30
176	162	195	Annen gjeld	16	186	182	210
187	168	199	Sum annen gjeld		204	197	244
188	143	158	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		228	181	198
			Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser				
62	34	26	Pensjonsforpliktelser	3	63	35	27
0	0	0	Utsatt skatt	6	0	0	1
2	0	0	Spesifiserte tapsavsetninger på garantiansvar	7	2	0	0
30	0	0	Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	17	30	0	0
94	34	26	Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		95	35	28
18 515	17 010	15 467	Sum gjeld		18 545	17 041	15 510
			Egenkapital				
			Minoritetsinteresser		0	0	1
19	20	12	Fond for vurderingsforskjeller		6	0	0
2 450	2 249	2 032	Sparebankens fond		2 450	2 246	2 029
			Øvrig konsernkapital		13	23	15
2 469	2 269	2 044	Sum egenkapital	18	2 469	2 269	2 045
20 984	19 279	17 511	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	8,9,10	21 014	19 310	17 555
			Betingede forpliktelser				
657	644	392	Garantier	1,3,7,19	657	616	363
0	100	0	Bokført gjeld som er sikret ved pant o.l.	20	0	100	0
1 106	977	672	Bokført verdi av eiendeler som er stillet som sikkerhet for pantegjeld o.l.	20	1 106	977	672
			Forpliktelser				
3	4	20	Andre forpliktelser	22,23	3	4	20
3	4	20	Sum forpliktelser		3	4	20

Styret i Sparebanken Hedmark
Hamar, 31. desember 2002/21. februar 2003

Syver Aalstad
formann

Richard H. Heiberg

Randi Dørum

Marith Brekke

Atle Bratås

Arnstein Fuglem

Svein H. Stenslet

Ole Jakob Holen

Harry Konterud
adm. dir.

Noter til regnskapet

Generelt

Årsoppgjøret for 2002 er avgitt i henhold til gjeldende lover og forskrifter, samt god regnskaps-skikk. Morbanken og datterselskapene anvender like regnskapsprinsipper.

Konsolidering av datterselskaper

Konsernregnskapet omfatter banken og de selskaper hvor banken alene eller sammen med andre datterselskaper eier over 50% av aksjene, og hvor eierforholdet betraktes som varig. Selskaper ervervet i forbindelse med sikring av engasjement er ikke anskaffet med sikte på varig eie og konsolideres derfor ikke.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter enhetssynet. Minoritetsinteressene vises derfor i balansen som egen post under egenkapital. I resultatregnskapet vises minoritetsinteressenes andel av konsernets årsoverskudd som en resultatdisponering.

Ved konsolideringen er oppkjøpsmetoden anvendt. Hvis kostpris for de kjøpte aksjene avviker fra andelen av datterselskapenes regnskapsmessige egenkapital på kjøpstidspunktet, er forskjellen henført til de poster i balansen som den antas å vedrøre og avskrives i takt med disse. Slike forskjeller beregnes på 100%-basis og minoritetsinteressene tilføres sin andel av forskjellene. Eventuell gjenværende merverdi er oppført som goodwill. Denne avskrives lineært over maksimalt 5 år. Goodwill beregnes kun på majoritetens hånd. Det tas hensyn til latent skatt på merverdier, med unntak for goodwill. Ved trinnvise oppkjøp legges mer-/mindreverdiene på konsernetableringstidspunktet til grunn for alle kjøpene, med mindre det er tidsmessig stor forskjell mellom de ulike ervervstidspunktene. Goodwill beregnes uansett separat ved hvert enkelt kjøp.

Salg av minoritetsandeler i datterselskaper behandles i konsernregnskapet som en egenkapitaltransaksjon og bokføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Ved slike salg henføres en andel av goodwill tilsvarende minoritetsinteressenes eierandel i datterselskapet til minoritetsinteressene. Ved utgang av datterselskaper beregnes gevinsten for konsernet som forskjellen mellom salgspris for aksjene i datterselskapet og nettoverdier av datterselskapets eiendeler og gjeld slik disse framkommer i konsernregnskapet, inkludert eventuelle ikke avskrevne merverdier og goodwill.

Alle vesentlige interne mellomværender, interne gevinster, inntekter og kostnader elimineres i konsernregnskapet.

I morbankens regnskap behandles eierandeler i konsoliderte datterselskaper etter egenkapitalmetoden. Andel av årsresultatet, etter fradrag for eventuelle merverdiavskrivninger, blir inntektsført i resultatregnskapet. I balansen er disse eierandelene bokført til kostpris med tillegg for akkumulerte resultatandeler og med fradrag for merverdiavskrivninger, mottatt utbytte og forventet utbytte for siste regnskapsår. Forventet utbytte er bokført som Andre eiendeler. Forskjellen mellom samlet bokført verdi av eierandelene og den samlede kostprisen for aksjene er bokført som Fond for vurderingsforskjeller under egenkapital.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Når banken alene eller sammen med datterselskaper eier 20-50% av andre selskaper, og i tillegg har en vesentlig innflytelse i de eide selskaper, blir disse behandlet som tilknyttede selskaper. Både i morselskapets regnskap og i konsernregnskapet behandles tilknyttede selskaper etter egenkapitalmetoden. Banken har dog i enkelte selskaper eierandeler i intervallet 20-50% uten at banken har en innflytelse som tilsier bruk av egenkapitalmetoden. Disse eierinteressene er derfor behandlet som aksjer beregnet på varig eie. Det samme gjelder for selskaper med tilsvarende eierandeler, men hvor ervervet ikke har skjedd med henblikk på varig eie.

Når bankene alene eller sammen med datterselskaper eier 50% av andre selskaper og utover felles kontroll med en annen likeverdig eier, behandles posten som felleskontrollert virksomhet. Felleskontrollert virksomhet behandles etter egenkapitalmetoden både i morselskaps- og konsernregnskapet og bokføres på regnskapslinjen for Tilknyttede selskaper.

Prinsipper for inntektsføring og kostnadsfordeling

Renter, provisjoner, gebyrer og andre inntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Etableringsprovisjon på utlån tas til inntekt i sin helhet på etableringstidspunktet da gebyret vurderes å ikke overstige kostnadene ved låneetableringen. Når et lån eller en rammekreditt helt eller delvis tapsføres, stoppes inntektsføringen av renter. Inntektsføringen fortsetter likevel av renter som blir betalt.

Påløpne, ikke betalte eller ikke kapitaliserte renter på tapsføringstidspunktet tilbakeføres.

For obligasjoner som er sikret med sikringsforretninger er eventuell over-/underkurs på kjøpstidspunktet periodisert som en korreksjon til renteinntektene fram til forfall. Dette gjøres for å få best mulig sammenstilling med kontantstrømmen fra sikringsavtalene. For 0-kupongobligasjoner blir underkursen periodisert som renteinntekt.

Gevinst og tap ved realisasjon av verdipapirer og derivater bokføres på oppgjørstidspunktet. Gevinst og tap på verdipapirer beregnes utfra gjennomsnittlig kostpris.

Kostnader bokføres etterhvert som de påløper. Det foretas avsetninger for påregnelige tap og forpliktelser i samsvar med god regnskapsskikk.

Det tas hensyn til effekten av porteføljestyring og sikringsforretninger.

Beregning av virkelig verdi

For finansielle instrumenter som omsettes i et regulert marked benyttes markedsverdi på balansedagen som virkelig verdi. For finansielle derivater som ikke omsettes i et regulert marked beregnes virkelig verdi basert på verdianslag innhentet fra meglere, anerkjente teoretiske beregningsmodeller og observerte relevante rente- og kursforhold på balansedagen. Når det gjelder øvrige eiendeler beregnes virkelig verdi basert på nåverdi- og avkastningsbetraktninger, samt ut fra observerte omsetningsverdier. For eiendeler som ikke omsettes i et regulert marked vil den virkelige verdien være fastsatt basert på ulike grader av skjønn. For slike eiendeler er det derfor en ikke uvesentlig usikkerhet knyttet til den virkelige verdien.

Sikringsvurdering

Det tas hensyn til effektene av foretatte sikringsforretninger ved vurderingen av eiendeler og gjeld. Det stilles krav om at det er en betydelig grad av negativ samvariasjon mellom verdiendringene på sikringsavtalen og den sikrede post, at den sikrede post er klart definert og at forretningen på inngåelsestidspunktet er definert som sikringsforretning. Sikringsforretningen klassifiseres og bokføres i samsvar med den sikrede posten. Begrunnelsen for bruk av sikringsvurdering er at en positiv/negativ verdiendring på den sikrede post for det alt vesentlige vil bli oppveiet av en motsatt verdiendring på sikringsforretningen. Sikringsvurdering gjør at regnskapet gir det beste uttrykket for de økonomiske realitetene.

Utenlandsk valuta

Balansposter og derivater i utenlandsk valuta er omregnet etter valutakurs på balansedagen. Den delen av terminkursen på terminforretninger som representerer et renteelement periodiseres som renteinntekt/-kostnad.

Verdsettelse av engasjement

Mislighold

I relasjon til regnskapsavleggelsen anser banken et engasjement som misligholdt når det har vært minst 90 dagers sammenhengende restanse eller overtrekk på engasjementet på balansedagen.

Spesifiserte tapsavsetninger

Engasjementene gjøres til gjenstand for spesifiserte tapsavsetninger på det tidspunkt banken mener det er sannsynlighetsovervekt for at kunden ikke fullt ut vil være i stand til å betjene sine forpliktelser. For bedriftsmarkedet vurderes alle vesentlige engasjement i relasjon til behovet for spesifiserte tapsavsetninger, uavhengig om engasjementet er misligholdt eller ikke. For privatmarkedet vil de spesifiserte tapsavsetningene normalt ha som basis at engasjementet er misligholdt. Som hovedregel vurderes tapet til forskjellen mellom engasjementets størrelse og sikkerhetens antatte realisasjonsverdi. Unntak fra denne regel gjøres i de tilfeller hvor kundens økonomiske situasjon tilsier en annen vurdering.

Uspesifiserte tapsavsetninger

I henhold til Kredittilsynets regler skal bankene foreta uspesifiserte tapsavsetninger for å dekke tap som, på grunn av forhold som foreligger på balansedagen, må påregnes å inntreffe på engasjement som ikke er identifisert og vurdert etter reglene om spesifiserte tapsavsetninger. De uspesifiserte tapsavsetningene er foretatt med utgangspunkt i det erfaringsmessige tapsnivået over en lengre tidsperiode. Vi har knyttet dette opp mot det tidsintervall som i praksis foreligger mellom en tapsutløsende begivenhet hos bankens kunde og bankens muligheter for å ta hensyn til denne i de spesifiserte tapsavsetninger.

Leasing

Leasingleie beregnes etter annuitetsprinsippet. I posten Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder inngår leieinntekter og periodisert forskuddsleie. Til fradrag går annuitetsmessige avskrivninger av driftsmidlets kostpris redusert med forskuddsleien, fordelt over kontraktperioden. Den del av driftsmidlet som er finansiert av forskuddsleie avskrives lineært, på samme måte som forskuddsleien inntektsføres.

I balansen er leasingavtalene bokført til driftsmidlets opprinnelige kostpris med fradrag for avskrivningene.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er bokført på egen linje i balansen til overtagelsessum. Dersom eiendelens antatte virkelige verdi er lavere enn overtakelsessummen foretas det nedskrivning. Nedskrivning på slike eiendeler føres som konstatert tap på utlån og garantier. Ved salg av overtatte eiendeler henføres tap/gevinst til henholdsvis konstatert tap på utlån og garantier og inngått på tidligere konstaterte tap.

Verdipapirer og derivater

Klassifisering

Verdipapirer og derivater klassifiseres i tre grupper:

- handelsportefølje
- øvrige omløpsmidler
- finansielle instrumenter beregnet på varig eie

I handelsporteføljen inngår finansielle instrumenter ervervet med sikte på å realisere kursgevinster innenfor et kortere tidsperspektiv. Det drives et aktivt kjøp og salg av finansielle instrumenter innenfor denne porteføljen. Det stilles krav om at finansielle instrumenter som skal inngå i handelsporteføljen omsettes på børs eller i et regulert marked, har god eierspredning og likviditet. Øvrige omløpsmidler omfatter finansielle instrumenter som ikke inngår i handelsporteføljen, men som heller ikke er beregnet på varig eie.

Ved omklassifisering av verdipapirer mellom de ulike gruppene fullføres verdivurderingene basert på regnskapsprinsippene for den gruppen papiret flyttes fra før omklassifiseringen foretas. I note 13 Aksjer og andeler i andre selskaper er som anskaffelseskost i slike tilfeller angitt faktisk kostpris og ikke den verdi posten er omklassifisert med.

Derivater som er sikringsforretninger klassifiseres i samsvar med den posten de sikrer.

Indeksobligasjoner med full kapitalgaranti bokføres som Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning. Indeksobligasjoner uten full kapitalgaranti bokføres som andre verdipapirer under Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning.

Porteføljevurdering

Porteføljevurdering innebærer at en gruppe eiendeler vurderes samlet til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grupper av finansielle

instrumenter som er omløpsmidler, men som ikke inngår i handelsporteføljen, er gjenstand for porteføljevurdering når de styres som en samlet portefølje. Begrunnelsen for å bruke porteføljevurdering i slike tilfeller er at porteføljen settes sammen på en slik måte at det totalt sett oppnås den ønskede risikoeksponering. Porteføljens totalverdi gir derfor det beste uttrykket for eiendelenes verdi for banken.

Verdipapirer og derivater i handelsporteføljen

Verdipapirer og derivater i handelsporteføljen er vurdert til virkelig verdi på balansedagen.

Verdipapirer og derivater som er omløpsmidler, men ikke handelsportefølje

Sertifikater og obligasjoner klassifisert som øvrige omløpsmidler vurderes etter porteføljeprinsippet, dvs til det laveste av samlet anskaffelseskost og samlet virkelig verdi, sammen med eventuelle derivatavtaler som er knyttet opp mot porteføljen.

Aksjer, mm klassifisert som øvrige omløpsmidler vurderes etter laveste verdis prinsipp vurdert pr enkeltaksje.

Aksjer, mm beregnet på varig eie, men som ikke er aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Aksjer beregnet på varig eie er vurdert til anskaffelseskost. Nedskrivning foretas når den virkelige verdien er lavere enn anskaffelseskost og verdinedgangen ikke anses å være forbigående. Nedskrivningene reverseres når grunnlaget for dem ikke lenger vurderes å være til stede.

Ekte salgs- og gjenkjøpstransaksjoner (repo'er)

Ved ekte salgs- og gjenkjøpstransaksjoner forblir de aktuelle verdipapirene bokført i bankens balanse. Salgssummen bokføres som gjeld i perioden fram til gjenkjøp finner sted. Eventuelle kursdifferanser bokføres som rentekostnad. Ved omvendte ekte salgs- og gjenkjøpstransaksjoner bokføres kjøpesummen som fordring i perioden fram til tilbakesalg finner sted. Eventuelle kursdifferanser bokføres som renteinntekt.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er oppført i balansen til historisk kostpris, tillagt oppskrivninger foretatt før 01.01.1999 og fratrukket ordinære av- og nedskrivninger. De årlige ordinære avskrivningene er basert på lineær avskrivningsplan ut fra antatt økonomisk levetid.

Det er benyttet følgende avskrivningssatser:

• faste eiendommer	2,5-20%
• innredninger og inventar	10-20%
• maskiner	10-25%
• EDB-utstyr og standard programvare	25-34%
• goodwill	20%
• øvrige immaterielle eiendeler	25%

Nedskrivninger foretas når de virkelige verdiene er lavere enn bokført verdi og verdinedgangen ikke anses å være forbigående. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for dem ikke lenger vurderes å være til stede.

Gjeld

Generelt

Med de unntak som er beskrevet nedenfor vurderes alle gjeldsposter til pålydende verdi.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer bokføres til markedsverdi på emisjonstidspunktet. Eventuell over-/underkurs periodiseres som rentekostnad fram til forfall. Effekten av sikringsforretninger bokføres som en korreksjon til rentekostnaden.

Tilbakekjøp av egne lån

Ved tilbakekjøp av egne obligasjonslån som et ledd i markedspleie i disse lånene bokføres eiendelene som Egne obligasjoner, sertifikater, mm på eiendelssiden i balansen. Slike poster erverves for å bidra til å skape likviditet i egne lån. De klassifiseres som øvrige omløpsmidler og vurderes til laveste verdis prinsipp.

Ved tilbakekjøp av egne verdipapirer som et ledd i refinansieringsoperasjoner bokføres postene som egne ikke-amortiserte verdipapirer under Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer. Posten bokføres til kostpris og eventuell over-/underkurs periodiseres over gjenstående løpetid fram til forfall. Ved øvrige tilbakekjøp av egne verdipapirlån bokføres posten til bokført kurs på den korresponderende gjeldsposten, og eventuell forskjell mellom balanseført verdi og tilbakekjøpspris resultatføres på transaksjonstidspunktet.

Aksjeindeksobligasjoner og Bankinnskudd Med Aksjeavkastning (BMA)

For utstedte aksjeindeksobligasjoner og BMA er risikoen tilknyttet verdiøkningen i indeksene sikret ved en indeks- og rentebytteavtale. Banken mottar den samme indeksøkningen i denne bytteavtalen som den skal betale videre til obligasjonseierne/innskuddskundene mot å betale en løpende rente. Denne renten kostnadsføres som rente-

kostnad på henholdsvis utstedte verdipapirer og innskudd fra kunder.

Pensjonsforpliktelser

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser bokføres i henhold til Norsk RegnskapsStandard 6 vedrørende pensjonskostnader.

Endring i regnskapsprinsipper

Følgende endringer i regnskapsprinsipper er foretatt:

- som følge av endring i Regnskapsloven vurderes nå Fond for vurderingsforskjeller til den samlede forskjell mellom bokført verdi og kostpris for aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet. Tidligere ble eventuelle negative forskjeller pr enkeltsekskap trukket ut og belastet Sparebankens fond. Som følge av dette er Fond for vurderingsforskjeller pr 01.01.2002 3 millioner kroner lavere enn etter de gamle prinsippene, mens Sparebankens fond pr 01.01.2002 er 3 millioner kroner høyere. Samlet egenkapital er uforandret.
- obligasjoner utstedt av Kommunalbanken før omdannelse til aksjeselskap er omklassifisert fra Obligasjoner utstedt av andre til Obligasjoner utstedt av det offentlige. Prinsippendringen er kun en klassifiseringsendring og har derfor ikke hatt effekt hverken på resultat eller egenkapital.

Tidligere års sammenligningstall er omarbeidet.

Presentasjon av tallene

Alle tall er i millioner kroner, med mindre noe annet er angitt eller framgår av sammenhengen. Dersom det ikke er vesentlig forskjell mellom tallene for morbank og konsern er kun konserntall oppgitt.

Note 1: Konsernforhold

Konsoliderte datterselskaper

	Forretningskontor	Eierandel	Andel av stemmeberettiget kapital
Hedmark Eiendom AS	Hamar	100%	100%
Hedmark Finans AS	Hamar	100%	100%
Hedmark Invest AS	Hamar	100%	100%
Sameiet Nyttun*)	Tynset	100%	100%
SH-Betalingsautomater AS	Hamar	100%	100%
Vato AS	Hamar	100%	100%

*) Sameiet Nyttun er 50% eiet via datterselskapet Vato AS.

Ikke konsoliderte datterselskaper

Utover datterselskapene som er innarbeidet i konsernregnskapet har banken aksjemajoriteten i følgende selskaper:

	Forretningskontor	Eierandel	Årsresultat 2002	Egenkapital pr 31.12.2002
Ringens Eiendommer AS	Ringsaker	100%	0,7	4,6
Stor-Elvdal Hytteforum AS	Stor-Elvdal	100%	-0,2	-0,8

Felleskontrollert virksomhet

	Forretningskontor	Eierandel	Andel av stemmeberettiget kapital
Actor Fordringsforvaltning AS	Hamar	50%	50%

Bokført verdi av konsoliderte datterselskaper i morbankens regnskap

	Anskaffelseskost	Andel av bokført egenkapital på anskaffelsestidspunktet	Bokført verdi 31.12.2001	Inntektsført resultat	Årets utbytte	Årets dekonsolidering	Bokført verdi 31.12.2002	Bokført goodwill 31.12.2002	Andre merverdier pr 31.12.2002	Årets goodwill-avskrivninger	Årets avskrivninger på andre merverdier
Actor Fordringsforvaltning AS	1,5	0,1	12,9	2,4		15,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark Eiendom AS	5,5	2,0	8,3	3,2	3,0		8,5	1,1	0,0	0,5	0,0
Hedmark Finans AS	70,0	70,0	78,1	4,7	0,0		82,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark Invest AS	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0		1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sameiet Nyttun	3,3	3,3	2,9	0,8	1,1		2,6	0,0	0,0	0,0	0,0
SH-Betalingsautomater AS	0,8	0,8	1,2	0,5	0,4		1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Vato AS	4,8	1,3	2,4	0,0	0,0		2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	86,9	78,5	106,8	11,6	4,5	15,3	98,6	1,1	0,0	0,5	0,0

Bokført verdi av felleskontrollert virksomhet

	Anskaffelseskost	Andel av bokført egenkapital på anskaffelsestidspunktet	Bokført verdi 31.12.2001	Årets oppkjøp	Inntektsført resultat	Årets utbytte	Bokført verdi 31.12.2002	Bokført goodwill 31.12.2002	Andre merverdier pr 31.12.2002	Årets goodwill-avskrivninger	Årets avskrivninger på andre merverdier
Actor Fordringsforvaltning AS	0,8 0,0	0,1	0,0	7,6	3,5	4,7	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0,8	0,1	0,0	7,6	3,5	4,7	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Endringer i konsernforhold

Endringer i konsolideringen har skjedd med virkning fra de angitte ervervs-/salgstidspunktene.

2002

Med regnskapsmessig virkning fra 01.04. ble 50% av bankens aksjer i Actor Fordringsforvaltning solgt. Den regnskapsmessige behandlingen av selskapet ble samtidig endret fra konsolidert datterselskap til felleskontrollert virksomhet. Transaksjonen ga en regnskapsmessig gevinst på 29,4 millioner kroner.

2001

Med regnskapsmessig virkning fra 01.01. ble eierandelen i Hedmark Eiendom AS økt fra 85% til 100%. Ervervet skjedde i form av et kontantvederlag på 2,6 millioner kroner. Goodwill er beregnet til 1,8 millioner kroner og avskrives over 5 år. Pr. samme dato ble de tilknyttede selskapene Hedmark Eiendomsforvaltning AS og HOBBL Boservice AS solgt.

2000

Datterselskapet Hedmark Forsikring AS ble avviklet medio desember.

Forhold til datterselskaper (morbank)

Konsoliderte selskaper			Ikke konsoliderte selskaper			
2002	2001	2000		2002	2001	2000
552	496	424	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			
9	10	9	Utlån til og fordringer på kunder	9	9	13
2	2	3	Gjeld til kredittinstitusjoner			
26	36	42	Innskudd fra og gjeld til kunder	1	1	3
0	28	29	Garantiansvar			

Forhold til felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper (morbank)

Felleskontrollert virksomhet			Tilknyttede selskaper			
2002	2001	2000		2002	2001	2000
			Utlån til og fordringer på kunder			0
11			Innskudd fra og gjeld til kunder			1
18			Garantiansvar			

Konsernets virksomhetsområder

Sparebanken Hedmark har som målsetting å være totalleverandør av finansielle tjenester, dels ved tjenester som banken selv leverer, dels ved å distribuere produkter og tjenester på vegne av alliansepartnere samt at banken har et antall datterselskaper som leverer ulike finansielle tjenester. Innenfor konsernet drives det derfor ulike typer virksomhet. Rapporteringen av virksomhetsområdene er inndelt i følgende fem områder: Bank, finansiering, eiendomsmegling, inkasso og annet. Hvert virksomhetsområde er organisert i form av selvstendige selskaper. Inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld samsvarer med fordelingen ihht enkelt-selskaperens regnskaper med følgende unntak:

- Effektene av bruken av egenkapitalmetoden på eierandeler som ikke hører inn under det aktuelle virksomhetsområdet er eliminert fra virksomhetsområdets inntekter, eiendeler og egenkapital.

	Bank		Finansiering		Eiendoms- megling		Inkassobyrå		Annet		Eliminering		Sum konsern	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Nto ekst. rte. innt.	632	565	58	54	-1	-1	0	1	0	0		0	689	619
Nto interne rte. innt.	35	31	-37	-33	2	2	0	1	0	-1	0	0	0	0
Nto øvrige ekst innt.	88	104	0	2	24	20	6	22	7	7	0	0	125	155
Nto øvrige intern innt.	1	0	0	0	0	0	1	3	2	3	-4	-6	0	0
Driftskostnader	425	349	10	9	19	16	4	14	7	7	-6	-6	459	389
Avskivninger	31	32	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	34	34
Tap på utlån mv.	59	45	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	64	49
Nedskrivn. og tap/gev.	+31	+15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+31	+15
Resultat etter skatt	190	207	5	8	4	3	2	9	1	1	0	-1	202	227
Minoritets- interesser							0	0					0	0
Sum eiendeler	20 881	19 172	678	619	26	27	i.a.	28	13	18	-584	-554	21 014	19 310
Egenkapital	2 456	2 249	83	78	7	7	i.a.	13	9	9	-86	-87	2 469	2 269
Investert i anl. midl.	16	24	0	0	1	2	0	1	0	1	0	0	17	28

Note 2: Gebyr- og provisjonsinntekter

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
6	8	9	Gebyr vedr. verdipapiromssetning	6	8	9
94	80	81	Gebyr vedr. betalingsformidling	94	80	81
7	7	4	Provisjoner vedr. forsikringstjenester	8	7	4
0	0	0	Gebyr vedr. eiendomsomsetning og bestyrelse	22	18	20
15	15	14	Øvrige gebyrer	23	39	32
122	110	108	Sum	153	152	146

Note 3: Personalforhold

Antall ansatte

Morbank	Konsern
509	Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret 544

Lønn, pensjonsforpliktelser og annen godtgjørelse til administrerende direktør, styre- medlemmer og øvrige tilitsvalgte (morbank)

Det er i regnskapsåret kostnadsført følgende beløp:

(Beløp i hele kr)	Administrerende direktør	Styret	Representantskapet	Kontrollkomiteén
Lønn	1 347 026			
Naturalytelser	129 263			
Andre godtgjørelser		629 550	241 700	235 000
Årets pensjonsopptjening	394 760			

Lån og garantier til ansatte og tillitsvalgte

Morbank			Konsern	
Utlån	Garantier		Utlån	Garantier
2,6	0,0	Representantskapets formann	2,6	0,0
19,2	0,0	Øvrige medlemmer i representantskapet*)	19,2	0,0
0,0	0,0	Styrets formann	0,0	0,0
0,6	0,0	Øvrige medlemmer i styret*)	0,6	0,0
3,0	0,0	Kontrollkomiteen	3,0	0,0
1,0	0,0	Administrerende direktør	1,0	0,0
249,3	0,0	Ansatte*)	269,6	0,0
275,7	0,0	Sum	296,0	0,0

*) Utlån og garantier til ansattes representanter i styret og representantskapet er medtatt under ansatte.

Periodens rentesubsidiering av lån til ansatte

Morbank		Konsern
4,2	Periodens kostnad til rentesubsidiering av lån til ansatte	4,7

Forpliktelser ved opphør eller endring av arbeidsforhold for ledere (morbank)

Det er inngått særskilt førtidspensjoneringsavtale med administrerende direktør som innebærer at han, etter eget ønske, kan fratse sin stilling tidligst ved utgangen av det år han fylte 59 år og senest ved utgangen av det år han fyller 63 år. Avtalen innebærer opprettholdelse av inntekt fra banken tilsvarende 65% av lønn ved fratreden ved fylte 59 år - stigende til 80% ved fylte 63 år. Avtalen gjelder fram til normal pensjonsalder – 67 år. Nåverdien av denne forpliktelsen inngår i de balanseførte pensjonsforpliktelsene. Årets kostnad knyttet til forpliktelsen er utgiftsført under posten Pensjoner.

Banken har videre nedtrappings- og førtidspensjoneringsordning for de medlemmer av bankens ledergruppe og avdelingsbanksjefer som hadde passert 50 år pr 01.01.2001. Denne gir anledning til hel eller delvis pensjonering fra og med det år de fyller 62 år. Årets kostnad knyttet til forpliktelsen er utgiftsført under posten Pensjoner.

Pensjonsforhold og pensjonsforpliktelser

Som en del av kompensasjonen for sin arbeidsinnsats opptjener de ansatte rett til framtidige pensjoner. Disse rettighetene opptjenes fortløpende, og for banken påløper derfor kostnadene tilknyttet disse forpliktelsene gradvis fram mot pensjoneringstidspunktet for den enkelte ansatte. Denne noten viser årets kostnader og forpliktelsene pr balansedagen tilknyttet disse framtidige pensjonsforpliktelsene.

Forutsetninger

Ved verdifastsettelsen av pensjonsmidlene og ved beregning av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Følgende forutsetninger er lagt til grunn:

Diskonteringsssats	7,0%
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	7,0%
Lønnsregulering	3,3%
G-regulering	2,5%
Pensjonsregulering	2,5%
Frivillig avgang	2,0%
Uttakstilbøyelighet AFP – morbank	50,0%
Uttakstilbøyelighet AFP – konsern	25,0% - 50,0%

Ordningen omfatter følgende antall personer:

	Morbank	Konsern
Ansatte	516	553
Pensjonister	139	139

Årets pensjonskostnad framkommer slik

Morbank				Konsern		
Pensjoner finansiert ved fondsopplegg	Pensjoner finansiert direkte over driften	Sum		Pensjoner finansiert ved fondsopplegg	Pensjoner finansiert direkte over driften	Sum
8	5	13	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	8	5	13
15	4	19	Rentekostnad av påløpte forpliktelser	16	4	20
17	0	17	Forventet avkastning av pensjonsmidlene	18	0	18
0	17	17	Fordelt virkning av endringer i estimer, og forskjell mellom faktisk og forventet avkastning	0	17	17
0	3	3	Arbeidsgiveravgift	0	4	4
6	29	35	Pensjonskostnader	6	30	36

Avstemming av pensjonskostnader mot resultatregnskapet

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
35	16	9	Pensjonskostnader iflg noteoppsettet	36	18	10
4			Pensjonsavsetninger under Virkemiddelpakka (se note 17)	4		
2	3	1	Avvik mellom faktiske utbetalinger og forutsatte utbetalinger i pensjonsberegningene for pensjoner dekket over drift	2	2	0
41	19	10	Pensjonskostnader iflg. resultatregnskapet	42	20	10

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler finansiert ved fondsopplegg

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
238	234	218	Estimerte påløpte forpliktelser	242	241	224
256	256	231	Estimert verdi av pensjonsmidlene	264	270	243
13	15	13	Ikke resultatført virkning av estimatendringer, og forskjell mellom faktisk og forventet avkastning	13	15	13
0	0	0	Arbeidsgiveravgift	0	0	0
31	37	26	Netto pensjonsmidler	35	44	32

Pensjonsforpliktelser vedr. pensjoner finansiert direkte over driften

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
60	31	24	Estimerte påløpte forpliktelser	60	32	25
(5)	(1)	(1)	Ikke resultatført virkning av estimatendringer, og forskjell mellom faktisk og forventet avkastning	(5)	(1)	(1)
7	4	3	Arbeidsgiveravgift	8	4	3
62	34	26	Balanseførte pensjonsforpliktelser	63	35	27

Faktisk avkastning på og sammensetning av pensjonsmidlene

Pensjonsmidlene består av bankinnskudd, samt stats- og statsgaranterte sertifikater og obligasjoner. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene var 6,0% i 2000, 5,3% i 2001 og 6,4% i 2002.

Note 4: Revisors godtgjørelse

Godtgjørelse til ekstern revisor er i regnskapsåret påløpt med følgende beløp (tall i hele kr eksklusive mva):

	Morbank	Konsern
Revisjon	550 000	741 000
Rådgivning	2 000	20 700
Sum	552 000	761 700

Note 5: Store enkelttransaksjoner

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
29	15		Salgsgevinst Actor Fordringsforvaltning AS	29		
			Salgsgevinst Avanse Forvaltning AS		15	
		123	Salgsgevinst Fellesdata ASA			123
29	15	123	Sum beløp ført som Nedskrivninger og gevinst/tap på verdipapirer som holdes på lang sikt	29	15	123

Note 6: Skatter

Bankens totale skattekostnader består av:

- betalbar skatt av årets skattemessige overskudd
- endring i utsatt skatt som følge av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig overskudd. Disse midlertidige forskjellene er opphav til framtidig skatt eller skattefordel
- formuesskatt

Grunnlag for beregning av utsatt skatt

Morbank				Konsern		
31.12.02	31.12.01	31.12.00		31.12.02	31.12.01	31.12.00
			Skatteøkende midlertidige forskjeller			
0	0	0	Skattemessige meravskrivninger	0	0	1
0	20	28	Urealiserte kursgevinster og RISK-reguleringer på handelsportefølje av aksjer	0	20	28
31	37	26	Pensjonsmidler	35	44	32
1	1	1	Differansesaldo	1	1	1
2	1	1	Gevinstkonto	3	1	1
34	59	56	Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	39	66	63
			Skattereduserende midlertidige forskjeller			
40	29	22	Skattemessige mindreaavskrivninger	78	54	24
7	0	0	Urealiserte kurstap og RISK-reguleringer på handelsportefølje av aksjer	7	0	0
3	0	0	Nedskrivning på omløpsaksjer for øvrig	3	0	0
7	8	0	Nedskrivning omløpsobligasjoner	7	8	0
2	5	5	Nedskrivning anleggsaksjer	2	5	4
1	1	1	Endret inngangsverdi anleggsaksjer	1	1	1
62	34	26	Pensjonsforpliktelser	63	35	27
30	0	0	Avsetninger for kostnader og forpliktelser	30	0	0
6	4	3	Øvrige forskjeller	9	6	1
158	81	57	Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	200	109	57
-124	-22	-1	Netto midlertidige forskjeller	-161	-43	6
9	17	16	Utsatt skatt (28%)	11	18	18
44	23	16	Utsatt skattefordel (28%)	56	30	17
-35	-6	0	Bokført netto utsatt skatt	-45	-12	1
-29	-6	-4	Årets endring i netto utsatt skatt	-33	-13	-8
			Herav pga. oppkjøp og salg	0	0	0
-29	-6	-4	Årets resultatmessige endring i netto utsatt skatt	-33	-13	-8

Midlertidige forskjeller i henhold til egenkapitalmetoden som det ikke er bokført utsatt skatt på

I henhold til regnskapsstandarden for resultat-skatt skal det tas hensyn til såkalt utsatt RISK-regulering, det vil si de framtidige effektene på forskjellen mellom skattemessig og regnskapsmessig verdi, ved beregning av utsatt skatt på eierandeler i tilknyttede selskaper og datterselskaper. De permanente forskjellene har ingen vesentlig effekt på utsatt skatt i de aktuelle tilfellene. I praksis

betyr det at man kan se bort fra midlertidige forskjeller på felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper og datterselskaper. Det må imidlertid tas hensyn til utsatt skatt tilknyttet midlertidige forskjeller som følge av merverdiavskrivninger. Dessuten tas det hensyn til utsatt skatt/skattefordel knyttet til midlertidige forskjeller i deltagerlignede datterselskaper.

Morbank				Konsern		
31.12.02	31.12.01	31.12.00	Skatteøkende midlertidige forskjeller	31.12.02	31.12.01	31.12.00
16	23	13	Midlertidige forskjeller vedr datterselskaper	0	0	0
6	0	0	Midlertidige forskjeller vedr tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	6	0	0
22	23	13	Sum midlertidige forskjeller i henhold til egenkapitalmetoden som det ikke er bokført utsatt skatt på	6	0	0

Avstemming av skattekostnaden

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
80	87	112	28% skatt av ordinært resultat	81	89	114
			+/- Permanente forskjeller:			
1	1	2	Ikke fradragsberettigede kostnader	1	2	2
0	-2	0	Ikke skattbare inntekter	0	-2	0
81	86	114	28% skatt av resultat etter permanente forskjeller	82	89	116
-2	-4	-5	Aksjeutbytte	-2	-4	-5
-4	-6	-5	Resultatandeler datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	-1	0	0
0	0	0	Resultatandel deltagerlignet datterselskap	0	0	0
28	9	2	Endring i midlertidige forskjeller med effekt på årets betalbare skatt	33	15	6
103	85	106	Betalbar skatt av ordinært resultat	112	100	117
-29	-6	-4	Endring i utsatt skatt av ordinært resultat	-33	-13	-8
74	79	102	Resultatskatt av ordinært resultat	79	87	109
0	-3	-1	For lite/mye avsatt skatt forrige år	-1	-3	-1
74	76	101	Sum resultatskatt	78	84	108
8	6	6	Formuesskatt	8	6	6
82	82	107	Sum skattekostnad	86	90	114

Note 7: Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap som følge av at låntagere, utstedere av verdipapirer banken har investert i, og lignende ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall. Banken styrer kredittrisikoen gjennom rammer og fullmakter, rutiner for kredittvurdering og risikoklassifisering, oppfølging og rapportering. Nedenfor beskrives kredittrisikoen tilknyttet bankens utlån til kunder. Kredittrisikoen i verdipapirporteføljen er illustrert i note 12.

Tap på utlån og garantier

Årets tapskostnader på utlån

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
23	7	22	Periodens endring i spesifiserte tapsavsetninger	25	7	22
20	15	30	+ Periodens endring i uspesifiserte tapsavsetninger	21	16	30
5	16	8	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år er avsatt spesifisert tapsavsetning for	7	18	13
14	12	21	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er avsatt spesifisert tapsavsetning for	15	13	21
9	12	15	- Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	10	12	17
53	38	66	= Periodens tapskostnader på utlån	58	42	69

Årets tapskostnader på garantier

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
2	0	0	Periodens endring i spesifiserte tapsavsetninger	2	0	0
0	0	0	+ Periodens endring i uspesifiserte tapsavsetninger	0	0	0
0	0	0	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år er avsatt spesifisert tapsavsetning for	0	0	0
0	0	0	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er avsatt spesifisert tapsavsetning for	0	0	0
0	0	0	- Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	0	0	0
2	0	0	= Periodens tapskostnader på garantier	2	0	0

Årets kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
0	0	0	Periodens endring i spesifiserte tapsavsetninger	0	0	0
0	0	0	+ Periodens endring i uspesifiserte tapsavsetninger	0	0	0
0	0	0	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år er avsatt spesifisert tapsavsetning for	0	0	0
5	7	0	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er avsatt spesifisert tapsavsetning for	5	7	0
1	0	0	- Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	1	0	0
4	7	0	= Periodens tapskostnader på verdipapirer	4	7	0

Årets samlede tapskostnader

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
25	7	22	Periodens endring i spesifiserte tapsavsetninger	27	7	22
20	15	30	+ Periodens endring i uspesifiserte tapsavsetninger	21	16	30
5	16	8	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år er avsatt spesifisert tapsavsetning for	7	18	13
19	19	21	+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er avsatt spesifisert tapsavsetning for	20	20	21
10	12	15	- Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	11	12	17
59	45	66	= Periodens samlede tapskostnader	64	49	69

Spesifiserte tapsavsetninger på utlån

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
107	100	78	Spesifisert tapsavsetning 01.01.	110	103	81
5	16	8	- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt spesifisert tapsavsetning	7	18	13
11	11	3	+ Økte spesifiserte tapsavsetninger i perioden	11	12	7
36	24	39	+ Nye spesifiserte tapsavsetninger i perioden	40	26	42
19	12	12	- Tilbakeførte spesifiserte tapsavsetninger i perioden	19	13	14
130	107	100	= Spesifiserte tapsavsetninger 31.12.	135	110	103

Spesifiserte tapsavsetninger på garantier

Morbank					Konsern		
2002	2001	2000			2002	2001	2000
0	0	0	Spesifisert tapsavsetning 01.01.		0	0	0
0	0	0	- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt spesifisert tapsavsetning		0	0	0
0	0	0	+ Økte spesifiserte tapsavsetninger i perioden		0	0	0
2	0	0	+ Nye spesifiserte tapsavsetninger i perioden		2	0	0
0	0	0	- Tilbakeførte spesifiserte tapsavsetninger i perioden		0	0	0
2	0	0	= Spesifiserte tapsavsetninger 31.12.		2	0	0

Uspesifiserte tapsavsetninger

Morbank					Konsern		
2002	2001	2000			2002	2001	2000
200	185	155	Uspesifisert tapsavsetning 01.01.		207	191	161
20	15	30	+/- Periodens uspesifiserte tapsavsetning		20	16	30
220	200	185	Uspesifisert tapsavsetning 31.12.		227	207	191

Det er ikke foretatt avsetninger til uspesifiserte tap på garantier verken i 2000, 2001 eller 2002.

Misligholdte og tapsavsatte engasjementer

Morbank						Konsern				
2002	2001	2000	1999	1998		2002	2001	2000	1999	1998
239	200	167	110	85	Brutto misligholdte engasjement (over 90 dager)	255	216	176	116	86
46	39	24	21	17	Spesifiserte tapsavsetninger på disse	51	43	27	23	17
193	161	143	89	68	Netto misligholdte engasjement (over 90 dager)	204	173	149	93	69

Morbank						Konsern				
2002	2001	2000	1999	1998		2002	2001	2000	1999	1998
210	197	257	176	172	Brutto andre engasjement med tapsavsetninger	210	197	257	178	176
84	68	76	57	59	Spesifiserte tapsavsetninger på disse	84	67	76	58	62
126	129	181	119	113	Netto andre engasjement med spesifisert tapsavsetning	126	130	181	120	114

Endring i ikke inntektsførte renter på utlån

	Morbank	Konsern
Påløpte, ikke inntektsførte renter på balanseførte utlån pr 01.01.	23	23
- Periodens inntektsføring av tidligere perioders renter på utlån	-3	-3
- Påløpte, ikke inntektsførte renter på lån som har gått ut av balansen	-1	-1
+ Periodens påløpte, ikke inntektsførte renter på utlån som er identifisert som tapsutsatt	12	12
= Påløpte, ikke inntektsførte renter på balanseførte utlån pr 31.12.	31	31

Utlån og garantier fordelt på sektorer og næringer

Fordeling av utlån og garantier på de viktigste sektorer og næringer

Morbank	Brutto utlån			Garantier			Ubenyttet bevilgning **)			Brutto misligholdte lån *)			Brutto andre tapsavsatte lån *)			Spesifiserte tapsavsetninger			Uspesifiserte tapsavsetninger		
	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000
Sum personmarked	10 970	9 800	8 815	9	8	7	250	228	203	113	91	102	26	27	27	24	22	22	56	50	45
Jord- og skogbruk	1 463	1 399	1 319	9	10	8	226	225	220	17	7	15	40	37	39	12	11	13			
Industri og bergverk	534	501	637	69	81	74	180	128	131	9	4	5	32	31	33	18	13	13			
Bygg- og anlegg, vann-/kraftforsyning	621	528	290	328	313	53	273	262	119	17	12	7	9	17	6	6	5	1			
Varehandel, hotell- og restaurandrift	904	800	820	85	90	150	222	253	295	24	64	13	59	43	114	44	35	32			
Etendomsdrift, forretningsmessig flytting	3 239	3 012	2 415	99	78	54	223	173	173	46	20	10	30	24	23	16	12	6			
Øvrige næringer	613	645	619	45	59	45	95	64	98	13	2	15	14	18	15	12	9	13			
Sum bedriftsmarked	7 374	6 885	6 100	635	631	384	1 219	1 105	1 036	126	109	65	184	170	230	108	85	78	164	150	140
Sum utlån/garantier til kunder	18 344	16 685	14 915	644	639	391	1 469	1 333	1 239	239	200	167	210	197	257	132	107	100	220	200	185
Kredittinstitusjoner	812	596	652	0	0	1	48	104	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Sparebankenes Sikringsfond				13	5																
Sum utlån/garantier	19 156	17 281	15 567	657	644	392	1 517	1 437	1 315	239	200	167	210	197	257	132	107	100	220	200	185

Konsern	Brutto utlån			Garantier			Ubenyttet bevilgning **)			Brutto misligholdte lån *)			Brutto andre tapsavsatte lån *)			Spesifiserte tapsavsetninger			Uspesifiserte tapsavsetninger		
	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000	2002	2001	2000
Sum personmarked	11 091	9 908	8 912	9	8	7	250	228	203	117	96	104	26	27	27	25	23	23	57	51	46
Jord- og skogbruk	1 566	1 481	1 393	9	10	8	226	225	219	19	12	15	40	37	39	13	12	13			
Industri og bergverk	554	526	665	69	81	74	180	128	131	9	4	5	32	31	33	18	13	13			
Bygg- og anlegg, vann-/kraftforsyning	699	597	354	328	313	53	273	262	119	21	15	8	9	17	6	7	5	2			
Varehandel, hotell- og restaurandrift	967	852	868	85	90	150	222	253	295	24	65	13	59	43	114	44	35	32			
Etendomsdrift, forretningsmessig flytting	3 310	3 004	2 407	99	50	26	221	171	172	47	19	10	30	24	23	16	12	6			
Øvrige næringer	793	889	837	45	59	45	95	64	98	18	5	21	14	18	15	14	10	14			
Sum bedriftsmarked	7 889	7 349	6 524	635	603	356	1 217	1 105	1 034	138	120	72	184	170	230	112	87	80	170	156	145
Sum utlån/garantier til kunder	18 980	17 257	15 436	644	611	363	1 467	1 331	1 237	255	216	176	210	197	257	137	110	103	227	207	191
Kredittinstitusjoner	260	109	244	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Sparebankenes Sikringsfond				13	5																
Sum utlån/garantier	19 240	17 366	15 680	657	616	363	1 467	1 331	1 237	255	216	176	210	197	257	137	110	103	227	207	191

*) Hele kundens utlånsaldo og garantier medtas dersom ett eller flere av kundens lån er misligholdt eller tapsført
 **) Omfatter også ubenyttede garantiframmer

Utlån og garantier fordelt etter debitors bosted/forretningsadresse

Morbank						Konsern						
Utlån			Garantier				Utlån			Garantier		
2002	2001	2000	2002	2001	2000		2002	2001	2000	2002	2001	2000
15 763	14 508	12 774	411	394	365	Hedmark fylke	16 122	14 843	13 094	411	366	336
2 535	2 137	2 105	245	249	26	Norge for øvrig	2 812	2 374	2 306	245	249	26
46	40	36	1	1	1	Andre land	46	40	36	1	1	1
18 344	16 685	14 915	657	644	392	Sum utlån/garantier	18 980	17 257	15 436	657	616	363

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser

Risikoklassifisering og prising

I henhold til bankens rutiner skal alle vesentlige engasjementer risikoklassifiseres. Bankens risikoklassifiseringssystem på privatmarked er endret i løpet av året. Innenfor privatmarkedet er klassifiseringen primært basert på en statistisk modell når det gjelder betjeningsevne. Innenfor bedriftsmarkedet er det tilsvarende i hovedsak regnskapsmessige nøkkeltall (betjeningsevne) som er grunnlaget for klassifiseringen. Til sammen gir dette både i privat- og bedriftsmarkedet 11 ulike risikokategorier, som er gruppert i 4 ulike hovedgrupper: lav, middels, høy og mislighold.

Risikoklassifiseringen tar kun hensyn til betjeningsevne, dvs sannsynlighet for mislighold. Sikkerhetsdekningen er ikke en del av vurderingene og tabellen nedenfor reflekterer derfor ikke bankens tapseksposering.

Bankens prissystem for lån og kreditter tar utgangspunkt i en pris for kunder i laveste risikogruppe. For engasjement i de øvrige risikogrupperne benyttes samme basispris, men med et tillegg som øker med stigende risiko.

Datterselskapet Hedmark Finans AS benytter et noe annerledes klassifiseringsopplegg. Det er bl.a. basert på bransjemessige vurderinger.

Fordeling på risikogrupper

Morbank					Konsern				
Brutto utlån	Garantier *)	Ubenyttet bevilgning **)	Spesifiserte tapsavsetninger		Brutto utlån	Garantier *)	Ubenyttet bevilgning **)	Spesifiserte tapsavsetninger	
10 294	294	479	0	Lav risiko	10 602	294	477	0	
6 255	265	759	0	Middels risiko	6 397	265	759	1	
1 273	78	204	0	Høy risiko	1 459	78	204	4	
506	7	27	132	Mislighold***)	506	7	27	132	
16	0	0	0	Uklassifisert	16	0	0	0	
18 344	644	1 469	132	Sum	18 980	644	1 467	137	

*) i tillegg kommer garantier på 13 mill kroner overfor Sparebankenes Sikringsfond

**) omfatter også ubenyttede garantirammer

***) risikoklassen mislighold har en annen definisjon enn misligholdsdefinisjonen i regnskapsmessig sammenheng. Bl.a. defineres i morbanken her samtlige tapsførte engasjement som misligholdte.

Sammenlignet med fordelingen pr 31.12.2001 er andelen uklassifiserte engasjement målt ved brutto utlån redusert med ca 3 prosentpoeng og utgjør nå kun en uvesentlig andel av totalbeløpene. Andelen klassifisert som misligholdt har økt med ca 2 prosentpoeng fra i fjor, blant annet som følge av at alle tapsførte engasjementer nå klassifiseres som misligholdte med hensyn til fordelingen på risikoklasser. Andelen av brutto utlån til gruppen lav risiko er økt med ca 27 prosentpoeng gjennom året, mens andelen brutto utlån til gruppen middels risiko er redusert med ca 15 prosentpoeng og gruppen høy risiko er redusert med ca 12 prosentpoeng.

Forskyvningene er en konsekvens både av endringer i kredittrisiko og av endringene i risikoklassifiseringsmodellen, men der det siste momentet forklarer hovedtyngden av forandringene. I løpet av året er det innført en ny risikoklassifiseringsmodell for privatmarkedet og innenfor dette segmentet har lav risiko økt med 46 prosentpoeng mens middels og høy er redusert.

For bedriftsmarked er andelen av kunder med lav risiko redusert med 8 prosentpoeng, mens andelen av høy risiko er økt med 7 prosentpoeng.

Forventede tap

I 2002 var bankens tap på utlån 0,3% av brutto utlån pr 31.12.2002. Tapene forventes å øke noe neste år, og over de neste 5 år som helhet forventes de å ligge noe høyere enn dagens nivå. De økte tapene forventes i det alt vesentlige å komme innenfor bedriftsmarkedet i gruppene høy og til dels middels risiko. Bankens risikopåslag for disse gruppene forventes å dekke tapene som forventes å påløpe.

Ansvarlig lånekapital i andre foretak

	2002	2001	2000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder	25	25	28
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	0	6	35
Sum ansvarlig lånekapital	25	31	63

Note 8: Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine betalingsforpliktelser ved forfall. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt gjennom operative retningslinjer for maksimale ikke refinansierte forfall innenfor ulike tidsintervall. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Tabellen nedenfor viser likviditetsrisikoen målt ved restløpetid til forfall på de ulike balansepostene. Den er satt opp ihht årsoppgjørskravets krav og gir ikke uten videre et fullstendig bilde av konsernets likviditetsrisiko. Bl.a. må det tas hensyn til:

- at hoveddelen av kundeinnskuddene er plassert i det korteste løpetidsintervallet, til tross for at innskuddsmassen samlet sett er en av bankens mest stabile finansieringskilder
- lånemuligheter i Norges Bank og inngåtte avtaler om trekkrettigheter i andre banker
- at også hovedtyngden av sertifikater og obligasjoner kan omgjøres til likvider langt raskere enn hva forfallstidspunktene på papirene tilsier
- at reell gjenstående løpetid på nedbetalingslån er kortere enn de formelle avdragsplanene pga ekstraordinære innbetalinger, mm

Konsern:

Restløpetid til forfall

	Valuta	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd – 1 år	1 år – 5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid	Totalt
Konter og fordringer på sentralbanker	NOK Val	175						175
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	NOK Val	132 84	26	18				132 128
Utlån til og fordringer på kunder *)	NOK Val	232 11	1 345 5	1 521 35	4 494 157	10 458 360		18 050 568
Sertifikater, obligasjoner og andre rtebær. vp. **)	NOK Val			1	755 21	405		1 161 21
Øvrige eiendeler med restløpetid	NOK Val	176 10	57 1	147 2	24	37		441 13
Eiendeler uten rest- løpetid	NOK Val						325	325
Sum eiendeler	NOK Val	715 105	1 402 32	1 669 55	5 273 178	10 900 360	325	20 284 730
Gjeld til kreditt- institusjoner	NOK Val	5 137	7	4				5 148
Innskudd fra og gjeld til kunder	NOK Val	13 780 28	25		36			13 841 28
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	NOK Val		754	1 772	1 339	131		3 996
Øvrig gjeld med restløpetid	NOK Val	89 2	112	189	64	71		525 2
Egenkapital	NOK						2 469	2 469
Sum gjeld og egenkapital	NOK Val	13 874 167	891 7	1 961 4	1 439	202	2 469	20 836 178
Netto likviditets- eksponering på balanseposter	NOK Val	-13 159 -62	511 25	-292 51	3 834 178	10 698 360	-2 144	-552 552
Innbet/utbet ikke balanse- førte finansielle derivater	NOK Val	91 -91	353 -353	89 -89	1 -1			534 -534
Nettosum alle poster	NOK Val	-13 068 -153	864 -328	-203 -38	3 835 177	10 698 360	-2 144	-18 18

*) Kasse-/drifts- og brukskreditter er klassifisert i intervallet 1-3 mndr. Byggelån er klassifisert i intervallet 3 mndr – 1 år.

**) Verdipapirer i handelsporteføljen er klassifisert i intervallet inntil 1 måned, uavhengig av evt faktisk løpetid på obligasjons- og sertifikatlån i handelsporteføljen. Dette fordi verdipapirer i handelsporteføljen på kort sikt kan omgjøres til likvider.

Note 9: Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstider. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko
- administrativ renterisiko

Bankens styre har vedtatt rammen for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater som FRA-kontrakter og rentebytteavtaler.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko på fastrente-posisjoner er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 1 prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet og til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Den nye Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum 6 ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og 2 uker ved rentereduksjon på innskudd.

Basisrisiko – konsern

	Bokf./Nom. verdi	Renterisiko
Derivater	-195	-3
Sum handelsportefølje	-195	-3
Obligasjoner	1 182	17
Fastrenteutlån	497	10
Fastrenteinnskudd	-55	0
Sertifikatlån	-1 675	-6
Egenbeholdning sertifikatlån	45	0
Obligasjonslån	-2 476	-42
Egenbeholdning obligasjonslån	100	0
Derivater netto	623	3
Sum øvrige finansielle instrumenter	-1 759	-18
Total renterisiko på fastrenteposisjoner	-1 954	-21

Negativt fortegn indikerer at banken tjener på en renteoppgang.

Netto renterisiko pr 31.12.02 avviker ikke vesentlig fra gjennomsnittet for året.

Selv om beregningene ovenfor viser at banken vil tjene på en renteoppgang, er det ikke likegyldig hvordan renteoppgangen skjer. Bankens posisjoner pr 31.12.2002 tilsier at banken vil tjene på en nedgang i de korte rentene (0 – 3 mndr) og på en økning i de lange rentene. Tabellen under viser denne rentekurve-risikoen (risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor de ulike tidsbånd ved en renteendring) ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Konsern:

Gjenstående tid til renteregulering

	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd – 1 år	1 år – 5 år	Over 5 år	Uten rente eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	64					111	175
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	216	26	18				260
Utlån til og fordringer på kunder	210	17 789	315	262	42		18 618
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebær. vp.	190	527	31	290	144		1 182
Øvrige rentebærende eiendeler				1	35		36
Ikke rentebærende eiendeler						743	743
Sum eiendeler	680	18 342	364	553	221	854	21 014
Gjeld til kredittinstitusjoner	142	7	4				153
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 786	25	22	36			13 869
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir		1 525	1 172	1 169	130		3 996
Øvrig rentebærende gjeld					63		63
Ikke rentebærende gjeld						464	464
Egenkapital						2 469	2 469
Sum gjeld og egenkapital	13 928	1 557	1 198	1 205	193	2 933	21 014
Netto renteeksponering på balansen	-13 248	16 785	-834	-652	28	-2 079	0
Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteekspon	-60	-684	105	476	-125	212	-76
Netto renteeksponering	-13 308	16 101	-729	-176	-97	-1 867	-76
Netto renteeksponering i % av forvaltningskapital	-63,3%	76,6%	-3,5%	-0,8%	-0,5%	-8,9%	-0,4%

Spreadrisikoen er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserentene, f.eks. statsrentene eller swaprentene. Denne type risiko er vanskeligere å illustrere og er derfor ikke kvantifisert i noten.

Note 10: Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at banken pådrar seg et tap som følge av endringer i valutakursene. Banken har både gjennom året og ved årets slutt en begrenset valutarisiko. Det er fastsatt retningslinjer for eksponering i utenlandsk valuta. Det er bl.a. definert totalposisjoner i utenlandsk valuta samlet og for enkeltvalutaer. Alle vesentlige valutaposisjoner blir sikret til enhver tid, med unntak for plasseringer i utenlandske verdipapirer. Pr 31.12.2002 var nettoposisjonene i de viktigste valutslagene omregnet til NOK, basert på virkelig verdi av de underliggende aktiva, som følger:

Bankens posisjon i utenlandsk valuta ut fra bokførte/nominelle verdier er

Konsern	USD	EUR	SEK	JPY	CHF	Øvrige	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8	26	24	45	20	5	128
Utlån til og fordringer på kunder	22	66	1	87	374	18	568
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende instrumenter	0	21	0	0	0	0	21
Aksjer	0	0	2	0	0	0	2
Øvrige eiendeler	1	2	0	3	8	1	15
Sum eiendeler	31	115	27	135	402	24	734
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	31	0	33	79	0	148
Innskudd fra og gjeld til kunder	2	13	11	0	0	2	28
Øvrig gjeld	0	3	1	1	0	1	6
Sum gjeldsposter	7	47	12	34	79	3	182
Valutaterminforretninger	-27	-48	-16	-103	-322	-18	-534
Sum nettoposisjon	-3	20	-1	-2	1	3	18

Valutarisikoen beregnet som sum nettoposisjon er redusert gjennom året, fra 28 mill kroner pr 31.12.2001 til 18 mill kroner pr 31.12.2002.

Note 11: Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er eiendeler konsernet har ervervet som ledd i inndrivelse av misligholdte utlån.

Morbank			Konsern	
Antall	Bokført verdi		Antall	Bokført verdi
1	0,1	Tomter	1	0,1
1	0,2	Boliger	1	0,2
1	0,4	Landbrukseiendommer	1	0,4
1	1,5	Fritidseiendommer	1	1,5
8	0,5	Motorvogner, o.l.	24	4,5
12	2,7	Sum	28	6,7

Note 12: Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

	2002			2001			2000		
	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi
Handelsportefølje, børsnoterte i NOK	0	0	0	38	38	38	0	0	0
Sum handelsportefølje	0	0	0	38	38	38	0	0	0
Øvrige omløpsmidler, børsnoterte i NOK	1 002	1 003	1 003	923	918	918	799	799	799
Øvrige omløpsmidler, ikke børsnoterte i NOK	158	158	158	204	204	204	229	224	224
Øvrige omløpsmidler, børsnoterte i Euro	17	21	21	27	24	24	18	21	23
Sum øvrige omløpsmidler	1 177	1 182	1 182	1 154	1 146	1 146	1 046	1 044	1 046
Sum pr 31.12.	1 177	1 182	1 182	1 192	1 184	1 184	1 046	1 044	1 046

Ingen av bankens obligasjoner er beregnet på varig eie.

Ved beregningen av effektiv rente er følgende avkastningselementer medtatt: rentekuponger, realiserte kursgevinster/-tap, endring i urealiserte kursgevinster/-tap, provisjoner for fulltegningsgarantier og kredittap. Avkastningen er regnet i % av porteføljens gjennomsnittlige virkelige verdi gjennom året. Effekten av inngåtte sikringsforretninger og andre derivatforretninger knyttet opp mot porteføljen er hensyntatt. Gjennomsnittlig effektiv rente på beholdningen av sertifikater og obligasjoner i 2002 har vært 5,9%.

Balansført verdi fordelt på debitor kategorier

	2002	2001	2000
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	0	97	299
Kommunale obligasjoner	0	0	50
Sum utstedt av det offentlige	0	97	349
Statsgaranterte obligasjoner	0	150	26
Statsforetak	0	26	1
Kommunalt garanterte obligasjoner	3	3	43
Kredittforetak	291	395	189
Banker	433	165	170
Andre obligasjoner	451	340	254
Ansvarlig lånekapital i banker	0	5	5
Sum utstedt av andre	1 178	1 084	688
Egne obligasjoner	4	3	7
Sum sertifikater og obligasjoner	1 182	1 184	1 044

Balansført verdi pr 31.12.2002 fordelt på ratingklasser

	AAA	AA+/ AA/ AA-	A+/ A/ A-	BBB+/ BBB/ BBB-	Ikke ratet	Sum
Kommunalt garanterte obligasjoner	3	0	0	0	0	3
Kredittforetak	126	0	30	0	135	291
Banker	0	0	125	64	244	433
Andre obligasjoner	25	0	198	90	138	451
Egne obligasjoner	0	0	0	0	4	4
Sum sertifikater og obligasjoner	154	0	353	154	521	1 182

Pålydende verdi på egne obligasjoner bokført under Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning

	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000
Pålydende verdi på egne obligasjoner	5	3	7

Note 13: Aksjer og andeler i andre selskaper

Aksjebeholdningen fordeler seg slik

	Antall aksjer	Eierandel	Anskaffelseskost	Balansført verdi
Amersham	25 000	0,00%	1,6	1,6
Awilco B-aksjer	100 000	0,61%	1,5	1,5
Bergesen B-aksjer	20 000	0,11%	2,7	2,3
BN-bank	5 000	0,05%	1,0	0,9
Den norske Bank	190 000	0,02%	6,6	6,4
DNO	100 000	0,18%	1,6	1,5
Frontline	15 000	0,02%	0,8	0,9
Ganger Rolf	20 000	0,22%	1,7	1,2
Komplett	20 000	0,35%	2,1	1,7
Kværner	220 000	0,02%	1,6	0,8
Merkantildata	100 000	0,05%	0,6	0,5
Norsk Hydro	18 000	0,01%	5,4	5,6
Norske Skog	52 000	0,04%	5,5	5,2
Orkla	73 000	0,03%	9,7	8,7
Prosafe	35 000	0,10%	3,8	3,4
RCL	19 000	0,01%	2,8	2,2
Schibsted	10 000	0,01%	0,7	0,7
Smedvig B-aksjer	40 000	0,14%	1,5	1,2
Software Innovation	40 000	0,28%	1,9	0,5
Solstad	50 000	0,14%	1,8	1,5
Stolt-Nielsen	20 200	0,04%	2,3	0,9
Telenor	250 000	0,01%	6,6	6,7
Tomra	20 000	0,01%	1,1	0,9
Wilh Wilhelmsen A-aksjer	7 400	0,04%	0,8	0,8
Øvrige			3,4	1,8
Sum børsnoterte aksjer			69,1	59,4
Sum handelsportefølje morbank			69,1	59,4

	Antall aksjer	Eierandel	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Balansført verdi
Gjensidige NOR Sparebank	160 000	0,18%	23,3	37,0	37,0
Øvrige			0,6	0,2	0,2
Sum børsnoterte aksjer			23,9	37,2	37,2

	Antall aksjer	Eierandel	Anskaffelseskost	Balanseført verdi
Avanse Europa	29 677		3,0	1,7
Avanse Global Vekst	10 000		1,0	0,8
Avanse Helse	36 063		3,6	1,9
Avanse Telecom	50 000		5,0	1,3
Avanse Norden II	2 524		2,7	2,2
Avanse High Yield	500		5,0	2,6
Cermaq	5 000	0,06%	2,0	1,0
EssNet AB	37 500	0,92%	2,2	2,2
Icon Capital Group	12 500	5,71%	1,3	1,3
Norgesinvestor	22 981	1,67%	2,5	2,5
Norgesinvestor II	90 000	2,72%	9,0	9,0
Norgesinvestor Long Short	100 000	13,79%	10,0	9,6
Norgesinvestor Pro	50 000	5,00%	5,0	4,9
Norgesinvestor Value	105 000	5,79%	10,1	10,1
Norgesinvestor Vekst	53 400	5,26%	5,3	3,8
Norgesinvestor Verdi	100 000	3,72%	1,3	1,3
V&I Partners	4 688	2,84%	0,8	0,8
Øvrige			2,6	0,0
Sum ikke børsnoterte aksjer			72,4	57,0
Svensk Exportkredit AB aksjeindeksobligasjon uten kapitalgaranti			2,0	1,1
Sum andre verdipapirer			2,0	1,1
Sum omløpsaksjer ikke handelsportefølje morbank			98,3	95,3
BBS/BAX	123 172	1,87%	2,4	2,4
Biolnn	770	13,90%	0,8	0,8
Eksportfinans	2 012	1,33%	36,2	36,2
Impregnor	22 047	15,50%	3,5	2,8
Sikon Øst	54 588	10,91%	11,6	10,7
Sucra	2 089 375	7,70%	10,0	10,0
Så Korn Invest	11 250	15,00%	4,5	4,5
Torggt 22	8 000	50,00%	8,0	8,0
Visa Norge	240	3,00%	0,1	0,1
Øvrige			1,8	0,9
Sum aksjer beregnet på varig eie morbank			78,9	76,4
Sum aksjer og lignende morbank			246,3	231,1
Aksjer beregnet på varig eie eiet av datterselskaper:				
Diverse			0,0	0,0
Sum konsern			246,3	231,1

For aksjer i handelsporteføljen er virkelig verdi lik balanseført verdi. For øvrige aksjer er virkelig verdi kun oppgitt dersom aksjene er børsnoterte fordi virkelige verdier basert på observerbare markedspriser ikke er tilgjengelige i de resterende tilfellene.

Spesifikasjon av endring i balanseført verdi gjennom året for aksjer beregnet på varig eie

	Morbank	Konsern
Inngående balanse	74,9	75,9
+ Tilgang	0,0	0,0
- Avgang	0,0	1,0
+/- Reklassifiseringer	0,0	0,0
- Nedskrivninger	0,0	0,0
+ Reversering av tidligere års nedskrivninger	1,5	1,5
= Utgående balanse	76,4	76,4

Note 14: Varige driftsmidler

Immaterielle eiendeler, maskiner, inventar og transportmidler samt bankbygg og andre eiendommer har hatt følgende bevegelser i 2002:

Morbank					Konsern			
Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og andre faste eiendommer		Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og andre faste eiendommer
9	17	144	214	Anskaffelseskost pr 01.01.01 (inkl tidligere oppskrevet)	14	17	152	244
0	0	11	5	Årets ordinære tilgang	0	0	12	5
0	0	7	4	Årets ordinære avgang til anskaffelseskost	0	0	7	4
				Avgang ved dekonsolidering av datterselskaper	2	0	2	0
6	15	96	103	Akkumulerte av-/nedskrivninger	8	15	101	120
3	2	52	112	Bokført pr 31.12.02	4	2	54	125
2	2	18	8	Årets ordinære avskrivninger	3	2	19	9
5 år lineær	4 år lineær	3 - 10 år lineær	10 - 33 år lineær	Avskrivningstid (økonomisk levetid) Avskrivningsplan	5 år lineær	4 år lineær	3 - 10 år lineær	5 - 40 år lineær

Det foreligger ingen balanseførte leieavtaler. Det foreligger heller ingen tilgang eller avgang av egentilvirkede varige driftsmidler.

Spesifikasjon av fast eiendom

Beliggenhet	Eiendoms-typer	Areal i eget bruk	Utleid areal	Tomme arealer	Bokført verdi areal i eget bruk	Bokført verdi utleid areal	Bokført verdi tomme arealer	Sum bokført verdi
Hedmark	Bankbygg	25 720	3 986	62	84	15	0	99
Hedmark	Forretn.bygg	0	2 592	1 231	0	11	0	11
Hedmark	Ubebygde tomter	0	0	0	0	0	1	1
Hedmark, Vestfold	Hytter	0	0	0	1	0	0	1
Sum morbank		25 720	6 578	1 293	85	26	1	112
Hedmark	Forretn.bygg	1 531	1 132	0	6	5	0	11
Øvrige	Bankbygg	690	0	0	2	0	0	2
Eliminert		1 157	-1 157	0	5	-5	0	0
Sum konsern		29 098	6 553	1 293	98	26	1	125

Spesifikasjon av goodwill

Goodwill består av forskjellen mellom kostpris for kjøpt virksomhet, herunder aksjer i datterselskaper, og bokført verdi av materielle eiendels- og gjeldsposter etter henføring av identifiserbare mer-/mindreverdier tilknyttet disse postene. Goodwill avskrives lineært over 5 år.

Spesifikasjon av goodwill pr virksomhetskjøp	Opprinnelig goodwill	Akkumulerte avskrivninger	Resterende goodwill pr 31.12.2002
Gjensidige Banks virksomhet i Hedmark	9	6	3
Sum morbank	9	6	3
Hedmark Eiendom AS	4	3	1
Sum konsern	13	9	4

Leieavtaler

Følgende leieavtaler av vesentlig betydning for driften foreligger

Morbank	Varighet	Årlig leie	Konsern	Varighet	Årlig leie
Datakommunikasjon	3 år	4	Datakommunikasjon	3 år	4
Div. lokaler	1 – 13 år	6	Div. lokaler	1 – 13 år	4
			Betalingsterminaler	0,25 år	7

Årlige leiekostnader til lokaler er lavere på konsernnivå enn for morbanken da en vesentlig del av leiekostnadene er konserninterne.

Note 15: Gjeld

Morbank							Konsern						
NOK	EUR	CHF	JPY	Andre	Sum	Eff rente		NOK	EUR	CHF	JPY	Andre	Sum
6	0	0	0	0	6	6,37%	Uten avtalt løpetid	4	0	0	0	0	4
1	31	79	33	5	149	6,99%	Med avtalt løpetid	1	31	79	33	5	149
7	31	79	33	5	155	6,89%	Gjeld til kredittinstitusjoner	5	31	79	33	5	153
13 409	13	0	0	15	13 437	5,69%	Uten avtalt løpetid	13 383	13	0	0	15	13 411
458	0	0	0	0	458	6,66%	Med avtalt løpetid*)	458	0	0	0	0	458
13 867	13	0	0	15	13 895	5,73%	Innskudd fra og gjeld til kunder	13 841	13	0	0	15	13 869
1 675	0	0	0	0	1 675	7,05%	Sertifikatgjeld	1 675	0	0	0	0	1 675
-45	0	0	0	0	-45	(6,89%)	Egne sertifikater	-45	0	0	0	0	-45
2 466	0	0	0	0	2 466	6,71%	Obligasjonsgjeld	2 466	0	0	0	0	2 466
-100	0	0	0	0	-100	(6,77%)	Egne obligasjoner	-100	0	0	0	0	-100
3 996	0	0	0	0	3 996	6,82%	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 996	0	0	0	0	3 996
17 870	44	79	33	20	18 046	5,97%	Sum	17 842	44	79	33	20	18 018

*) Herav er 36 millioner kroner bankinnskudd med aksjeavkastning (BMA), dvs at innskuddet ikke forrentes på ordinær måte. I stedet mottar innskyterne en eventuell positiv verdiutvikling på de aktuelle indeksene.

Beregning av effektiv rente:

Gjeld til kredittinstitusjoner:

Ved beregning av effektiv rente er det tatt hensyn til både kapitaliserte og påløpte, ikke forfalte renter, samt kursdifferanser ved salgs- og gjenkjøpsavtaler.

Innskudd fra og gjeld til kunder:

Ved beregning av effektiv rente er det tatt hensyn til både kapitaliserte og påløpte, ikke forfalte renter, samt effektene av inngåtte sikringsforretninger tilknyttet BMA.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer:

Ved beregning av effektiv rente er det tatt hensyn til både kapitaliserte og påløpte, ikke forfalte renter, samt periodisert over-/underkurs, periodisert garanti- og tegningsprovisjon, samt effektene av inngåtte sikringsforretninger.

Spesifikasjon av obligasjonslån

ISIN-nummer	Ticker	Pålydende	Herav i eget eie	Kupong	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO 000181701.9	SBHE01	500	0	5,89%	Avdragsfritt	14.08.2003
NO 001011897.9	SBHE05	500	100	3m NIBOR + 0,10%	Avdragsfritt	17.12.2003
NO 001008529.3	SBHE04	170	0	3m NIBOR + 0,15%	Avdragsfritt	05.02.2004
NO 001005455.4	SBHE02	500	0	7,25%	Avdragsfritt	30.05.2005
NO 001007392.7	SBHE00	80	1	0,00%*)	Avdragsfritt	20.12.2005
NO 001000264.5	SBHE64	500	0	5,70%	Avdragsfritt	15.02.2006
NO 001009794.2	SBHE11	45	4	0,00%*)	Avdragsfritt	25.07.2006
NO001012505.7	SBHE12	51	0	0,00%*)	Avdragsfritt	01.03.2007
NO 001008644.0	SBHE03	130	0	6,97%	Avdragsfritt	28.02.2011
Sum		2.476	105			

*) Aksjeindeksobligasjonslån

Note 16: Spesifikasjon av andre eiendeler og annen gjeld

Andre eiendeler

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
9	11	19	Forventet utbytte og konsernbidrag	5	0	0
0	2	14	Forventet inngang fra konkursbehandling av tidligere låneengasjement	0	2	14
0	0	0	Udiskonterte leasingskontrakter	6	15	3
14	5	7	Andre eiendeler	34	24	8
23	18	40	Sum andre eiendeler	45	41	25

Annen gjeld

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
110	91	111	Påløpt skatt	119	105	121
9	11	12	Skattetrekk	10	12	14
48	45	51	Gjeld knyttet til betalingsformidlingen	48	45	51
9	15	21	Øvrig gjeld	9	20	24
176	162	195	Sum annen gjeld	186	182	210

Note 17: Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser

Beskrivelse av grunnlaget for avsetningene

Som et ledd i arbeidet med å videreutvikle banken har styret vedtatt en virkemiddelpakke som har til hensikt både å øke effektiviteten og å heve kompetansen i organisasjonen. Det er foretatt avsetninger i årets regnskap for de elementer i virkemiddelpakka som gjelder førtidspensjoner, sluttvederlag, nedtrapping, lønnsgaranti ved overgang til ny arbeidsgiver og permisjoner. Da det på balansedagen fortsatt er usikkert hvor mange ansatte som vil søke om å få ta del i de ulike tiltakene er det ikke uvesentlig usikkerhet knyttet til de beregnede kostnadene. Kostnadene er neddiskontert til nåverdi. Til sammen er det avsatt 29 millioner kroner. I tillegg er det i regnskapsåret også gjort avsetninger på 1 million kroner til dekning av andre forpliktelser.

Spesifikasjon av avsetningene

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
0	0	0	Avsetning pr 01.01.	0	0	0
30	0	0	Avsetninger foretatt i regnskapsåret	30	0	0
0	0	0	Utbetalinger i regnskapsåret som er avregnet mot avsetningen	0	0	0
0	0	0	Reversering av avsetninger i regnskapsåret	0	0	0
0	0	0	Økning i avsetningen som skyldes renteeffekten ved neddiskontering	0	0	0
30	0	0	Avsetning pr 31.12.	30	0	0

Kostnadsføringen av årets samlede avsetninger på 30 millioner kroner fordeler seg på følgende regnskapslinjer:

Lønn	21
Pensjoner	4
Sosiale kostnader	3
Administrasjonskostnader	2
Sum årets avsetninger	30

Note 18: Egenkapital

Spesifikasjon av egenkapitalbevegelsen

Morbank	Fond for vurderingsforskjeller	Sparebankens fond	Sum egenkapital
Egenkapital pr 31.12.2001	23	2 246	2 269
Omarbeiding av inngående balanse	-3	3	0
Resultat for regnskapsåret	-1	203	202
Gaver		-2	-2
Egenkapital pr 31.12.2002	19	2 450	2 469

Konsern	Minoritetsinteresser	Fond for vurderingsforskjeller	Sparebankens fond	Øvrig konsern kapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr 31.12.2001	0	0	2 246	23	2 269
Omarbeiding av inngående balanse			3	-3	0
Dekonsolidering av minoritetsinteresser	0				0
Resultat for regnskapsåret	0	6	203	-7	202
Gaver			-2		-2
Egenkapital pr 31.12.2002	0	6	2 450	13	2 469

Kapitaldekning

Kapitaldekningen viser bankens soliditet i forhold til risikovektet balanse. Vektingen av bankens eiendels- og utenom balanse-poster er foretatt i henhold til regler fastsatt av Kredittilsynet. I hovedtrekk er reglene for vekting som følger:

- fordringer på stat: 0% av bokført verdi
- fordringer på statsforetak: 10% av bokført verdi
- fordringer på fylker, kommuner og finansinstitusjoner: 20% av bokført verdi
- fordringer sikret med pant i bolig innenfor 80% av verdi: 50% av bokført verdi
- øvrige eiendeler: 100% av bokført verdi
- i tillegg er det spesielle regler for vekting av poster i handelsporteføljen, valutaposisjoner og poster utenom balansen

Morbank				Konsolidert		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
14 742	13 458	12 521	Beregningsgrunnlag:			
471	386	268	Eiendeler som ikke inngår i handelsporteføljen	15 210	13 875	12 898
510	468	571	Poster utenom balansen som ikke inngår i handelsporteføljen	471	358	240
0	0	0	Poster som inngår i handelsporteføljen	510	468	571
-2	-2	-2	Beregningsgrunnlag for valutarisiko	0	0	0
-22	-23	-15	Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner som kommer inn under forskriftens §7 pkt e og f	-2	-2	-2
-352	-307	-285	Bruk av egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet	-6	0	0
			Tapsavsetninger	-364	-316	-294
15 347	13 980	13 058	Totalt beregningsgrunnlag	15 819	14 383	13 413
			Kjernekapital:			
2 469	2 269	2 044	Balansført egenkapital	2 469	2 269	2 045
-19	-23	-15	Fond for vurderingsforskjeller	-6	0	0
			Minoritetsinteresser	0	0	-1
			Korreksjon for forskjell mellom regnskapsmessig konsern og konsern i kapitaldekningsammenheng	6	7	6
-40	-15	-15	Immaterielle eiendeler	-51	-23	-16
-22	-27	-18	Netto pensjonsmidler	-26	-31	-23
2 388	2 204	1 996	Kjernekapital	2 392	2 222	2 011
			Fradrag for:			
-2	-2	-2	Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-2	-2	-2
2 386	2 202	1 994	Sum ansvarlig kapital	2 390	2 220	2 009
15,55%	15,76%	15,27%	Kapitaldekning i %	15,11%	15,43%	14,98%

Note 19: Garantiansvar fordelt på garantiformål

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
500	455	210	Betalingsgarantier	500	455	209
121	150	140	Kontraktsgarantier	121	150	140
1	1	2	Lånegarantier	1	1	2
22	33	40	Andre garantier	22	5	12
13	5	0	Sparebankenes Sikringsfond	13	5	0
657	644	392	Sum garantiansvar	657	616	363
4	14	10	- herav kontragarantert av andre finansinstitusjoner	4	14	10

Note 20: Pantstillelser

Tallene er like for morbank og konsern.

Følgende forpliktelser er sikret ved pant

	2002	2001	2000
Låneadgang/lån i Norges Bank	0	100	0

Bokførte verdier av de pantsatte eiendeler som er stillet som sikkerhet for disse forpliktelsene

	2002	2001	2000
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	1 106	977	672
Sum bokført verdi av pantsatte eiendeler	1 106	977	672

Note 21: Finansielle derivater

Tallene er like for morbank og konsern.

Banken har i regnskapsåret handlet i følgende finansielle derivater

	Valuta	Nominelt beløp pr 31.12.2002	Virkelig verdi pr 31.12.2002	Gj.snittlig nominelt beløp for året
Handelsportefølje:				
Renterelaterte	NOK	445	-1	426
Annen virksomhet:				
Sikringsforretninger	NOK	1 879	5	1 868
Øvrige	NOK	530	0	852
<i>Renterelaterte</i>	<i>NOK</i>	<i>2 409</i>	<i>5</i>	<i>2 720</i>
Sikringsforretninger	NOK	212	-38	209
Øvrige	NOK	0	0	28
<i>Rente- og egenkapitalrelaterte</i>	<i>NOK</i>	<i>212</i>	<i>-38</i>	<i>237</i>
<i>Valutarelaterte</i>		<i>923</i>	<i>10</i>	<i>787</i>

Nominelle beløp er definert som hovedstol på den underliggende kontrakt. Alle nominelle beløp er angitt i NOK.

Formålet med bruk av finansielle derivater:

Bankens formål med bruk av finansielle derivater kan deles i følgende tre grupper:

- å sikre risiko som ligger i balanse- og utenom-balanseposter
- kundeforretninger
- å tjene på rente- og kursbevegelser

Hovedmengden av bankens derivatforretninger er sikringsforretninger, samt kundeforretninger med tilsvarende motforretninger i sikringsøyemed. Virkelig verdi av sikringsforretningene motsvares i all hovedsak av en motsatt mer-/mindreverdi på den sikrede posisjonen.

Beskrivelse av ulike finansielle derivater som banken har anvendt i regnskapsåret:

Renterelaterte derivater har omfattet :

- RENTEBYTTEAVTALER, som er avtaler om å betale flytende rente og motta fast rente, eller motsatt, på en avtalt hovedstol. På forfallstidspunktene utveksles kun de aktuelle rentebeløp.
- FRA, som er avtaler om en rentesats for en fremtidig periode på et bestemt beløp. Når renteperioden inntreffer, utveksles kun forskjellen mellom avtalt rente og markedsrente.
- RENTEOPSJONER, som er avtaler om å motta/utbetale differansen mellom markedsrenten og det i avtalen forutsatte tak eller gulv for rentenivået i den aktuelle perioden dersom markedsrenten ligger over det avtalte maksimumsnivå (taket) eller under minimumsnivået (gulvet).

Som sikringsforretninger består risikoen i at det ikke er perfekt negativ samvariasjon mellom verdiendring på sikringsavtalen og den sikrede post. Som tradingforretninger består risikoen i at den faktiske renteutvikling avviker fra den forventede.

Rente- og egenkapitalrelaterte derivater har omfattet:

- RENTE- OG AKSJEINDEKSBYTTEAVTALER, som er avtaler om å bytte rentebetingelser mot avkastningen på en eller flere aksjeindekser.
- RENTE- OG AKSJEBYTTEAVTALER, som er avtaler om å bytte betingelser tilknyttet såkalte aksjesertifikater mot en ordinær rentebetingelse. Et aksjesertifikat er et sertifikat med en høy kupongrente, samt et vilkår om at tilbakebetalingen skal skje i en bestemt aksje i stedet for i form av sertifikatets pålydende dersom kursen på den aktuelle aksjen på et bestemt fremtidig tidspunkt er lavere enn en på forhånd fastsatt kurs.

Som sikringsforretninger består risikoen i at det ikke er perfekt negativ samvariasjon mellom verdiendring på sikringsavtalen og den sikrede post. Som tradingforretninger består risikoen i at den faktiske kursutvikling avviker fra den forventede.

Valutarelaterte derivater har omfattet:

- VALUTATERMINFORRETNINGER, som er avtaler om fremtidig levering av valuta til en på forhånd avtalt pris.
- VALUTABYTTEAVTALER, som er avtaler om bytte av valuta på kontraktstidspunktet og tilbakelevering på et fremtidig tidspunkt.

Valutarelaterte forretninger har kun vært sikringsforretninger eller kundeforretninger med motsvarende sikringsforretning. Som sikringsforretning består risikoen i at det ikke er perfekt negativ samvariasjon mellom verdiendring på sikringsavtalen og den sikrede post.

Note 22: Andre forpliktelser

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
3	4	20	Tegnede verdipapirer med oppgjør fram i tid	3	4	20
3	4	20	Sum andre forpliktelser	3	4	20

Note 23: Forvaltningstjenester (morbank)

Banken yter forvaltningstjenester i form av å forvalte lån på vegne av i hovedsak kommuner (kommunale etableringslån og næringslån) og legater. Totalt forvaltes pr 31.12.2002 samlede utlån med 70 millioner kroner.

Kontantstrømanalyse (Beløp i mill. kroner)

Morbank				Konsern		
2002	2001	2000		2002	2001	2000
6 582	5 887	5 507	Årets avdrag på nedbetalingslån mv til kunder	6 887	6 176	5 769
			Endring i forskuddsleie leasing	2	0	3
-7 775	-7 448	-7 024	Nydiskonterte nedbetalingslån mv i året til kunder	-8 148	-7 792	-7 263
-335	64	-195	Endring i saldo på valutalån	-335	64	-195
-148	-300	-145	Endring i saldo på kreditter	-148	-300	-145
1 527	1 424	1 125	Rente- og provisjonsinnbetalinger på utlån	1 547	1 477	1 172
9	12	16	Inngått på tidligere års konstaterte tap på utlån	10	12	17
-3	16	-6	Endring i forventet inngang konkurser	-3	16	-6
0	-2	0	Endring i overtatte eiendeler	1	-5	-1
-143	-347	-722	Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (A)	-187	-352	-649
775	1 550	1 184	Endring i saldo på innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	784	1 557	1 259
57	-2	-63	Endring i saldo på innskudd fra kunder med avtalt løpetid	57	-2	-63
-760	-724	-526	Renteutbetalinger til kunder	-757	-721	-521
72	824	595	Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (B)	84	834	675
4	-123	23	Endringer i verdipapirer som holdes på kort sikt	4	-123	23
-30	-11	15	Kursgevinster/-tap på verdipapirer som holdes på kort sikt	-30	-11	15
88	86	61	Renteinnbetalinger på obligasjoner og sertifikater	88	86	61
4	7	6	Mottatt aksjeutbytte på aksjer som holdes på kort sikt	4	7	6
66	-41	105	Kontantstrøm fra verdipapirinvesteringer (C)	66	-41	105
-100	-74	22	Endring i fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	-38	-3	-15
56	50	41	Renteinnbetalinger fra innskudd i kredittinstitusjoner	56	18	12
-44	-24	63	Kontantstrøm fra innskudd i kredittinstitusjoner (D)	18	15	-3
166	134	133	Andre inntekter	204	187	179
-415	-396	-345	Betalbare driftskostnader	-453	-438	-384
-91	-108	-79	Betaling av skatter	-101	-118	-83
-2	-2	-2	Gaver	-2	-2	-2
-9	2	5	Endring i andre eiendeler	0	-28	13
-20	1	-3	Endring i periodiseringer	-15	20	-10
-1	-17	7	Endring i annen gjeld	-19	-37	32
-372	-386	-284	Resterende kontantstrøm fra løpende drift (E)	-386	-416	-255
-421	26	-243	KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (A+B+C+D+E=F)	-405	40	-127
-286	421	-14	Endring i innskudd fra kredittinstitusjoner	-286	421	-14
3 246	2 545	5 198	Innbetalinger ved utstedelse av verdipapirer	3 246	2 545	5 198
-2 270	-2 937	-4 205	Utbetalt ved innfrielse av verdipapirgjeld	-2 270	-2 937	-4 205
-145	0	-460	Tilbakekjøp av egne verdipapirer	-145	0	-460
-223	-224	-182	Renteutbetalinger på finansiering	-223	-224	-182
322	-195	337	Kontantstrøm fra finansiering (G)	322	-195	337
-17	-24	-32	Investert i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-18	-26	-34
6	2	1	Salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler til salgspris	7	3	1
0	-22	-17	Kjøp av langsiktige verdipapirer	0	-19	-17
37	15	192	Salg av langsiktige verdipapirer	1	15	138
15	29	66	Utbytte på anleggsaksjer	12	9	13
41	0	210	Kontantstrøm fra investeringer i varige driftsmidler (H)	2	-18	101
			Likviditets effekt av kjøp og salg av datterselskaper (I)	20	-3	0
			Innbetalt ved salg av minoritetsandeler (J)	0	0	0
			Utbetalt utbytte til minoritetsaksjonærer (K)	0	0	0
-58	-169	304	ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (F+G+H+I+J-K)	-61	-176	311
404	573	269	Likviditetsbeholdning 01.01.	407	583	272
346	404	573	Likviditetsbeholdning 31.12.	346	407	583
			Likviditetsbeholdningen 31.12. består av:			
175	349	388	Kontanter og fordringer på sentralbanker	175	349	388
171	55	185	Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid	171	58	195
346	404	573	Sum likviditetsbeholdning 31.12.	346	407	583

Beretning for 2002 fra kontrollkomiteen i Sparebanken Hedmark

Kontrollkomiteen har i henhold til lov om finansieringsvirksomhet, sparebankloven og egen instruks ført tilsyn med bankens virksomhet i 2002.

Hovedstyrets forhandlingsprotokoll med tilhørende dokumentasjon er løpende gjennomgått sammen med administrasjonens bevilgningsprotokoll og fullmaktsreglementet.

Komiteen har lagt vekt på vurdering av større engasjementer og deres sikkerhet i henhold til gjeldende lovgivning. Komiteen har løpende hatt innsyn i overtrekks- og restanselister for bankens kunder og for bankens medarbeidere. Komiteen har mottatt rapport fra bankens internrevisjon om utvalgte saksområder i bankens virksomhet i henhold til fastsatt arbeidsinstruks og plan for kontrollarbeide. Internrevisor har løpende blitt innkalt til komiteens møter og har besvart komiteens spørsmål. Det er særlig vektlagt risikostyring og operasjonell revisjon samt etterlevelse av lover og forskrifter.

Eksternrevisor har gjennomgått sin arbeidsplan for den finansielle revisjon og deltatt i komiteens møter.

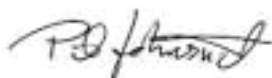
Administrerende direktør har møtt i komiteen og orientert om større forvaltningsspørsmål. Direktør bedriftsmarked har presentert saker av vesentlig betydning, samt utsatte og større enkeltengasjementer. Andre medarbeidere er tilkalt og har forklart seg i den utstrekning komiteen har funnet behov.

Det er avholdt fellesmøte med bankens hovedstyre for utveksling av informasjon og orientering om vesentlige forhold for bankens drift og stilling. Komiteens formann har vært i møte med Kredittilsynet og komiteen er presentert for korrespondansen med Kredittilsynet i forbindelse med avholdt inspeksjon.

Ved gjennomgåelse av forslaget til årsoppgjør for morbanken med hovedstyrets årsberetning og revisors beretning, samt tilsvarende dokumentasjon for bankens datterselskaper, har komiteen særskilt vurdert årsoppgjøret i lys av Kredittilsynets regler for tapsføring og tapsavsetninger. Regnskapet er etter komiteens oppfatning presentert i samsvar med gjeldende regler og forskrifter og kan overfor representantskapet anbefales godkjent som bankens regnskap for år 2002.

Hamar, den 7. mars 2003

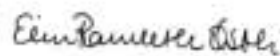
I kontrollkomiteen for Sparebanken Hedmark

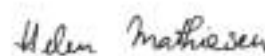
Pål Johnsrud

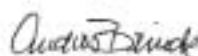
Erik Borg

Elin Ramleth Østli

Helen Mathiesen

Anders Brinck

Revisjonsberetning for 2002

ANDERSENS REVISJONSBYRÅ

Til representantskapet i
Sparebanken Hedmark

Andersens Revisjonsbyrå AS
Statsautoriserte revisorer

Postboks 570
2304 Hamar

Revisornr. 947 504 258

Medlemmer av Den norske Revisorforening

REVISJONSBERETNING FOR 2002

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Hedmark for regnskapsåret 2002 som viser et overskudd på 202 mill. kr for morbanken og et overskudd på 202 mill. kr for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, noteopplysninger og konsernregnskap. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av bankens styre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

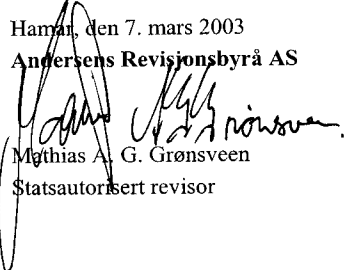
Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av bankens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for bankens og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2002 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Hamar, den 7. mars 2003

Andersens Revisjonsbyrå AS

Mathias A. G. Grønsveen
Statsautorisert revisor

Regnskapsanalyse

Resultatoversikt 1998 – 2002 i mill. kroner (morbank)

	2002	2001	2000	1999	1998
Renteinntekter	1 706	1 561	1 271	1 143	915
Rentekostnader	1 039	965	722	633	465
Netto renteinntekter	667	596	549	510	450
Netto andre driftsinntekter	101	124	150	189	74
Dekningsbidrag	768	720	699	699	524
Lønn, honorarer mv	255	189	169	173	155
Andre driftskostnader	170	160	154	150	140
Ordinære avskrivninger	31	32	31	29	27
Sum driftskostnader	456	381	354	352	322
Driftsresultat før tap	312	339	345	347	202
Tap på utlån mv	59	45	66	49	30
Tap/gevinst og nedskrivninger på anleggsaksjer	31	15	122	3	5
Driftsresultat etter tap	284	309	401	301	177

Resultatoversikt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital (morbank)

	2002	2001	2000	1999	1998
Renteinntekter	8,48	8,62	7,75	8,07	7,30
Rentekostnader	5,17	5,33	4,40	4,47	3,72
Netto renteinntekter	3,31	3,29	3,35	3,60	3,58
Netto andre driftsinntekter	0,50	0,68	0,91	1,33	0,59
Dekningsbidrag	3,81	3,97	4,26	4,93	4,17
Lønn, honorarer mv	1,27	1,04	1,03	1,22	1,25
Andre driftskostnader	0,84	0,88	0,94	1,06	1,11
Ordinære avskrivninger	0,15	0,18	0,19	0,20	0,21
Sum driftskostnader	2,26	2,10	2,16	2,48	2,57
Driftsresultat før tap	1,55	1,87	2,10	2,45	1,60
Tap på utlån mv	0,29	0,25	0,40	0,34	0,24
Tap/gevinst og nedskrivninger på anleggsaksjer	0,15	0,08	0,74	0,02	0,04
Driftsresultat etter tap	1,41	1,70	2,44	2,13	1,40
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (mill kroner)	20 117	18 106	16 403	14 160	12 534

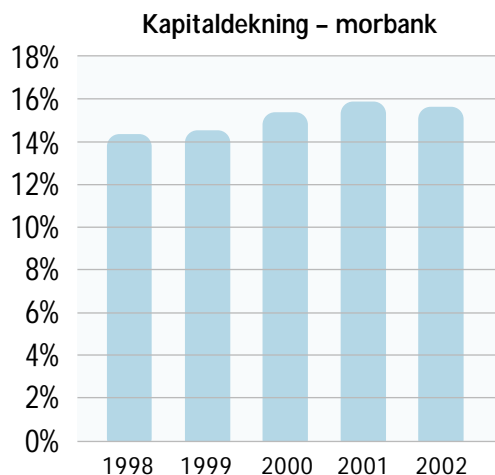
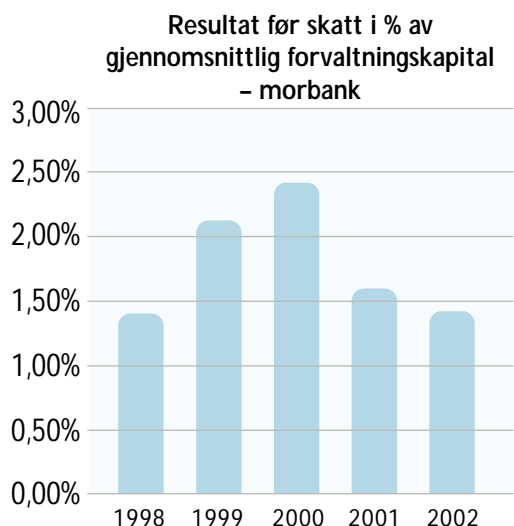
Balanseutvikling 1998 – 2002 i mill. kroner (morbank)

	2002	2001	2000	1999	1998
Likvider og utlån til kredittinstitusjoner	987	945	1 040	758	608
Kortsiktige verdipapirer	1 337	1 344	1 192	1 215	808
Brutto utlån	18 344	16 685	14 915	13 087	11 480
Tapsavsetninger	-350	-307	-285	-233	-210
Øvrige eiendeler	321	248	273	258	223
Anleggsmidler					
- finansplasseringer	181	182	186	233	207
- bygninger, maskiner mv	164	182	190	187	183
Sum eiendeler	20 984	19 279	17 511	15 505	13 299
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	155	441	20	34	276
Innskudd fra kunder	13 895	13 063	11 515	10 394	9 442
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	3 996	3 161	3 549	3 014	1 848
Annen gjeld	469	345	383	311	206
Egenkapital	2 469	2 269	2 044	1 752	1 527
Sum gjeld og egenkapital	20 984	19 279	17 511	15 505	13 299

Nøkkeltall konsern	2002	2001	2000	1999	1998
Resultat før skatt (mill kroner)	288	317	408	326	171
Brutto utlån til kunder (mill kroner)	18 980	17 257	15 436	13 635	11 989
Vekst i brutto utlån til kunder	10,0 %	11,8 %	13,2 %	13,7 %	12,0 %
Innskudd fra kunder (mill kroner)	13 869	13 027	11 472	10 276	9 423
Vekst i innskudd fra kunder	6,5 %	13,6 %	11,6 %	9,1 %	4,9 %
Kapitaldekning	15,1 %	15,4 %	15,0 %	14,3 %	14,4 %
Brutto utlån i % av kundeinnskudd	136,9 %	132,5 %	134,6 %	132,6 %	127,2 %

Nøkkeltall morbank	2002	2001	2000	1999	1998
Lønnsomhet					
Resultat før skatt (mill kroner)	284	309	401	301	177
Resultat før skatt i % av gj.snittlig forvaltningskapital	1,41 %	1,70 %	2,44 %	2,13 %	1,41 %
Egenkapitalavkastning før skatt	12,5 %	15,1 %	22,9 %	19,7 %	12,6 %
Effektivitet					
Driftskostnader i % av dekningsbidrag	59,4 %	52,9 %	50,7 %	50,4 %	61,5 %
Driftskostnader i % av dekningsbidrag ekskl kursgevinster	57,1 %	52,3 %	52,0 %	54,0 %	61,1 %
Driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvalt.kapital	2,26 %	2,10 %	2,16 %	2,48 %	2,57 %
Volum og vekst					
Brutto utlån til kunder (mill kroner)	18 344	16 685	14 915	13 087	11 480
Vekst i brutto utlån til kunder	9,9 %	11,9 %	14,0 %	14,0 %	11,0 %
Innskudd fra kunder (mill kroner)	13 895	13 063	11 515	10 394	9 442
Vekst i innskudd fra kunder	6,4 %	13,4 %	10,8 %	10,1 %	3,8 %
Forvaltningskapital (mill kroner)	20 984	19 279	17 511	15 505	13 299
Vekst i forvaltningskapital	8,8 %	10,1 %	12,9 %	16,6 %	12,2 %
Soliditet					
Kapitaldekningsprosent	15,6 %	15,8 %	15,3 %	14,5 %	14,7 %
Egenkapitalprosent	11,8 %	11,8 %	11,7 %	11,3 %	11,5 %
Likviditet og finansiering					
Brutto utlån i % av kundeinnskudd	132,0 %	127,7 %	129,5 %	125,9 %	121,7 %
Gjeld til kredittinst og verdipapirgjeld i % av forv.kapital	19,8 %	18,7 %	20,3 %	19,7 %	16,0 %
Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (mill kroner)	-143	-347	-722	-526	-403
Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (mill kroner)	72	824	595	467	-35
Finansieringsbehov fra basisvirksomhet (mill kroner)	-71	477	-127	-59	-438
Mislighold og tapsavsetninger					
Brutto misligholdte lån over 90 dgr (mill kroner)	239	200	167	110	85
Avsetningsgrad misligholdte lån	19,2 %	19,7 %	14,4 %	18,7 %	19,5 %
Spesifiserte tapsavsetninger på utlån (mill kroner)	130	106	100	78	75
Spesifiserte tapsavsetninger i % av brutto utlån	0,7 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %	0,7 %
Uspesifiserte tapsavsetninger på utlån (mill kroner)	220	200	185	155	135
Uspesifiserte tapsavsetninger i % av brutto utlån	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %

Sparebanken Hedmark i 2002

1. kvartal

- I forbindelse med en utskiftning av bankens datautstyr gir Sparebanken Hedmark bort datautstyr til skolene i Hedmark.
- Banken lanserer en ny serie av Bankinnskudd Med Aksjeavkastning og avslutter tegningsperioden for et aksjeindeksert obligasjonslån.
- Resultat før skatt for årets første kvartal ble 68 millioner kroner mot 75 millioner kroner for samme periode i fjor. Den ordinære bankdriften viser imidlertid bedre inntjening enn for samme periode i fjor, da det i 2001 ble inntektsført 15 millioner kroner vedrørende salg av anleggsaksjer.

2. kvartal

- Banken deler ut gaver til allmenntilfelle formål for til sammen 2 millioner kroner basert på regnskapet for 2001.
- 50% av aksjene i Actor Fordringsforvaltning AS selges med regnskapsmessig virkning fra 01.04.02. Banken bokfører en gevinst på 29 millioner kroner på dette salget.
- Resultat før skatt for første halvår ble 172 millioner kroner mot 154 millioner for samme periode i fjor. Resultatet er påvirket av salget av aksjene i Actor Fordringsforvaltning AS, men også den ordinære bankdriften viser fremgang fra året før.

3. kvartal

- Ungdomskortet lanseres. Kortet er et resultat av samarbeid med Hedmark Trafikk og er bankkort, busskort og skolebevis i ett og samme kort.
- Banken justerer utlåns- og innskuddsrentene etter Norges Banks renteøkning på 0,5 prosentpoeng.
- Hans Olaf Often ansettes som ny banksjef ved avdeling Nord-Østerdal og Jan Sævig som ny banksjef for avdeling Trysil. Eldar Kjendlie ansettes som ny personal- og organisasjonssjef.
- Resultat før skatt pr 30.09.2002 ble 241 millioner kroner mot 225 millioner for samme periode i fjor. Resultatet påvirkes av den svake utviklingen i verdipapirmarkedet, men den ordinære bankdriften viser bedre inntjening enn for samme periode i fjor.

4. kvartal

- Boliglån til unge lanseres.
- Bankens nettsider fremstår i ny versjon.
- Banken lanserer en ny serie av Bankinnskudd Med Aksjeavkastning.
- Banken setter ned utlåns- og innskuddsrentene etter Norges Banks rentejustering.
- For å videreutvikle organisasjonen vedtar bankens styre en virkemiddelpakke som inneholder elementer for å øke både kompetansen og effektiviteten.
- Årets overskudd før skatt ble 284 millioner kroner og kapitaldekningen ble 15,6%. Utlåns- og innskuddsveksten gjennom året ble henholdsvis 9,9% og 6,4%.

Våre avdelingskontorer

Avd. Nord-Østerdal
Eksp. steder: Tynset, Alvdal, Folldal, Kvikne og Os
Ant. ansatte: 41
Utlån: 1 274 mill. kr.
Kundeinnskudd: 973 mill. kr.

Avd. Hamar Privatmarked
Eksp. steder: Hamar, Storhamar og Ridabu
Ant. ansatte: 53
Utlån: 2 685 mill. kr.
Kundeinnskudd: 2 014 mill. kr.

Avd. Trysil
Eksp. steder: Trysil og Engerdal
Ant. ansatte: 24
Utlån: 787 mill. kr.
Kundeinnskudd: 654 mill. kr.

Avd. Åmot
Eksp. steder: Rena og Osen
Ant. ansatte: 16
Utlån: 654 mill. kr.
Kundeinnskudd: 546 mill. kr.

Avd. Hamar Bedriftsmarked
Ant. ansatte: 29
Utlån: 2 971 mill. kr.
Kundeinnskudd: 1 237 mill. kr.

Avd. Elverum
Eksp. steder: Elverum
Ant. ansatte: 30
Utlån: 1 623 mill. kr.
Kundeinnskudd: 1 293 mill. kr.

Avd. Midt-Østerdal
Eksp. steder: Koppang, Lomnessjøen og Øvre Rendal
Ant. ansatte: 17
Utlån: 502 mill. kr.
Kundeinnskudd: 560 mill. kr.

Avd. Ringsaker
Eksp. steder: Brumunddal, Nes og Stavsjø
Ant. ansatte: 52
Utlån: 1 889 mill. kr.
Kundeinnskudd: 1 859 mill. kr.

Avd. Våler
Eksp. steder: Våler
Ant. ansatte: 15
Utlån: 508 mill. kr.
Kundeinnskudd: 476 mill. kr.

Avd. Løten
Eksp. steder: Løten
Ant. ansatte: 19
Utlån: 638 mill. kr.
Kundeinnskudd: 601 mill. kr.

Avd. Stange
Eksp. steder: Stange, Ottestad, Tangen og Romedal
Ant. ansatte: 32
Utlån: 1 329 mill. kr.
Kundeinnskudd: 1 122 mill. kr.

Avd. Åsnes-Grue
Eksp. steder: Flisa, Arneberg og Kirkenær
Ant. ansatte: 25
Utlån: 913 mill. kr.
Kundeinnskudd: 781 mill. kr.

Avd. Kongsvinger
Eksp. steder: Kongsvinger, Midtbyen, Skotterud og Skarnes
Ant. ansatte: 61
Utlån: 2 339 mill. kr.
Kundeinnskudd: 1 654 mill. kr.

Hedmark Eiendom AS
Hamar, Brumunddal, Elverum,
Kongsvinger.
Telefon 62 54 21 11
E-post: hedmark-eiendom@
hedmark-eiendom.no
www.hedmark-eiendom.no

Hedmark Eiendom AS er det ledende eiendomsmeglerselskapet i Hedmark med egne kontorer i Hamar, Kongsvinger, Elverum og Ringsaker. Selskapet er et heleid datterselskap til Sparebanken Hedmark.

Eiendomsmarkedet i Hedmark var også i 2002 godt. Det ble i fylket omsatt til sammen 2677 bolig- og fritidseiendommer. Dette er en økning fra året før på i 9,5%. Prisøkningen for alle boligeiendommer siste året var i snitt ca 5%, mens det var en nedgang for fritidseiendommer på ca 15%. For boliger omsatt gjennom Hedmark Eiendom AS var prisøkningen på ca 15%. Årsaken til høyere prisstigning på egne boliger skyldes at vi har hatt en forholdsvis stor andel nyboliger. Eiendommer i byene og andre sentrale strøk har fortsatt høy prisstigning, mens den er mer variabel utover i distriktene.

Markedet er fortsatt preget av meget sterk konkurranse. En ny eiendomsmegler har etablert seg i Hamar. Hedmark Eiendom AS har kommet godt ut i denne konkurransen.

År 2002 ble et godt år for Hedmark Eiendom AS og resultatet før skatt er det beste noensinne. Det var gode resultater ved alle avdelingene. Det ble solgt 929 eiendommer hvorav 31 fritidsleiligheter i Sverige, mot 831 året før. Dette utgjør ca 33% av omsatte boliger og hytter i Hedmark. Resultat før skatt ble 5 170 708 kroner.

Boliger utgjør 686 eiendommer og er den desidert største delen av virksomheten. Det ble omsatt 130 hytter, 48 gardsbruk/småbruk, 27 næringseiendommer og 39 tomter. Nyprosjekter inngår i tallene og er etter hvert blitt en betydelig andel av virksomheten.

Det er tilsatt 5 nye medarbeidere siste år og totalt er det nå 27. Bedriftens medarbeidere innehar betydelig fagkompetanse innenfor alle meglerbransjens arbeidsfelt. Som eneste eiendomsmegler i Hedmark, har bedriften spesialkompetanse både innenfor næringsmegling og prosjektmegling.

Konkurransen for eiendomsmeglerne vil fortsatt være meget sterk, særlig på Hedemarken. År 2003 blir et år hvor fokus på markedsføring og service vil bli svært viktig for å holde markedsposisjonen. Arbeidet med å utvikle samarbeidet med morselskapet vil være et viktig element i kampen om kundene.

Hedmark Finans AS
Telefon 62 51 21 00
E-post: post@hedmark-finans.no
www.hedmark-finans.no

Hedmark Finans AS som ble etablert i 1996 er et heleid datterselskap av Sparebanken Hedmark. Selskapets primære satsningsområder er objektsfinansiering ved løsøreleasing og billeasing, samt salgspantfinansiering. Sistnevnte er i hovedsak rettet mot privatkunder, mens leasingfinansiering utelukkende er rettet mot bedriftsmarkedet, og da i hovedsak på transportmateriell, anleggsmaskiner og maskiner til skog- og jordbruk. Selskapet er en betydelig aktør i markedet og har siden etableringen ytet finansiering på tilsammen 2,2 milliarder kroner. I 2002 ble det etablert nye leasing- og salgspantavtaler for til sammen 357,8 millioner kroner, som er det beste i selskapets historie. Ved utgangen av 2002 er forvaltningskapitalen vel 678 millioner kroner. 72% av utlånsmassen er i Hedmark og Oppland.

Actor Fordringsforvaltning AS
Hamar, Gjøvik, Oslo
Telefon 62 54 08 80
E-post: actor@actor.no
www.actor.no

Actor fordringsforvaltning AS er eiet med 50% av Sparebanken Hedmark og 50% av Terra-Gruppen AS, og er en ledende leverandør av inkassotjenester innen bank, finans og forsikring i Norge. Selskapet er i sterk vekst og leverer også tjenester innen ordinær faktura-inkasso, verdigjenvinning, fordringsadministrasjon, utstrakt rådgivning og andre tapsreducerende tjenester. Actor betjener i tillegg utenlandske banker i Norge og kan gjennom sitt nett av samarbeidspartnere tilby inkassotjenester i andre land.

Actor har hovedkontor på Hamar med avdelingskontorer i Oslo og på Gjøvik. Selskapet har gjennom sin 30 årige historie bygget opp et solid kompetansemiljø og har i dag 20 godt kvalifiserte medarbeidere, hvorav 7 med inkassobevilgning og 3 fast ansatte advokater.

Inkassomarkedet har vært økende i flere år. Actor Fordringsforvaltning AS mottok ca 6.500 nye oppdrag i år 2002, og har ca 1 milliard kroner til innfordring.

	Hedmark Eiendom AS	Actor Fordringsforvaltning AS	Hedmark Finans AS
Resultat før skatt (1.000 kr)	5 171	13 109	6 515
Egenkapital (1.000 kr)	7 551	12 870	82 782
Sum eiendeler (1.000 kr)	19 637	29 860	677 726
Antall ansatte	27	20	11
Antall kontorer	4	2	1
Sparebanken Hedmarks eierandel	100%	50%	100%

Sparebankens tillitsvalgte

Representantskapet

Christen Engeloug, **formann**

Finn Hansen, **nestformann**

Ragnar Løkken

Tor Granvold

Ola Jonsmoen

Tone Brandsnes

Åge Kristoffersen

Anny Møllersen

Rolf Alander

Sindre Undseth

Stig Olav Haarseth

Knut Olav Haugland

Arnt Risberg

Eva Kristin Myhre

Sverre Grindborg

Knut Hartz

Mette E. Storholm Skaret

Thorbjørn Bakken

Bente-Lise Bryhn

Gunveig Elvsæter Eggen

Bjarne Granli

Øyvind Sandbakk

Gerd Nordseth

Mai Britt Olsen

Jonny Holen

Einride Sletnes

Olaf Johan Thomasgaard

Hilde Aslakrud

Tormod Austad

Grete Rønning

May Britt Sletten

Arne L. Hanestad

Oddbjørn Roverudseter

Stein Olav Kvarme

Laila Bjørum

Lars Martin Woie

Per Roar Bredvold

Lars Petter Heggelund

Anita Fjeldseth

Christoffer H. Nilsen

Gudrun Sande

Ilseeng

Granli

Tynset

Kvikne

Alvdal

Alvdal

Folldal

Folldal

Folldal

Rendalen

Rendalen

Atna

Koppang

Rendalen

Rena

Rena

Rena

Nybergsund

Trysil

Drevsjø

Drevsjø

Trysil

Elverum

Elverum

Elverum

Elverum

Elverum

Braskereidfoss

Våler

Våler

Kongsvinger

Brandval

Kongsvinger

Kongsvinger

Åbogen

Magnor

Flisa

Flisa

Flisa

Hamar

Hamar

Gry Veronica Engli

Knut Lindman

Pål Johnsrud

Valborg Berthelsen

Marit Knutsen

Hanne-Grethe Sæhlie

Pia Saxrud

Ken Wahlberg

Hans Jørgen Olsen

Ragnhild H. Myklebust

Gislaug Moslet

Knut Aas

Ivar Heggenhaugen

Jostein Solbakken

Asbjørn Olsen

Morten Kåshagen

Inger Stensig

Inger Bjørnstad Jensrud

Torbjørn Kjølhamar

Anne Marthe Hørsand

Kjell Haraldsen

Vegard Sveen

Britt L. Evensen

Styret

Syver Aalstad, **formann**

Richard Heiberg, **nestformann**

Arnstein Fuglem

Marith Brekke

Ole Jakob Holen

Randi Dørum

Svein H. Stenslet

Atle Bratås

Harry Konterud, **adm.direktør**

Kontrollkomiteen

Pål Johnsrud, **formann**

Elin Ramleth Østli, **nestformann**

Anders Brinck

Helen Mathiesen

Erik Borg

Hamar

Hamar

Ingeberg

Hamar

Hamar

Hamar

Hamar

Hamar

Hamar

Brumunddal

Gaupen

Stavsjø

Stavsjø

Brumunddal

Moelv

Brumunddal

Ottestad

Tangen

Tangen

Ådalsbruk

Stange

Løten

Løten

Hamar

Våler

Alvdal

Hamar

Ridabu

Elverum

Åbogen

Oslo

Hamar

Ingeberg

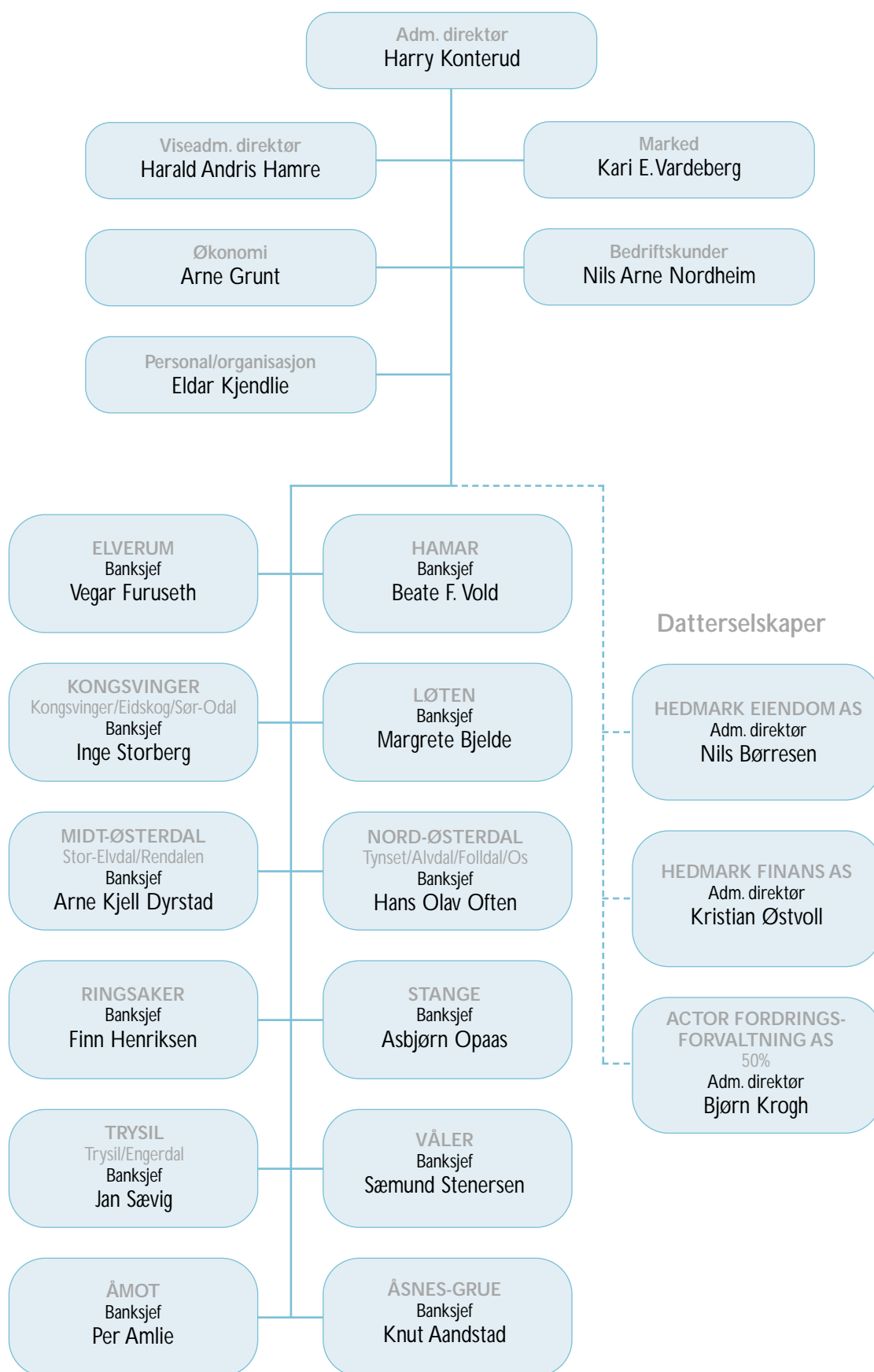
Trysil

Nes H.

Koppang

Arneberg

Sparebanken Hedmark

Konsernadministrasjon:

konsern@sparebanken-hedmark.no
Postboks 203, 2302 Hamar
Besøksadresse: Torggata 12-14
Telefon 62 51 20 00
Telefaks 62 53 29 75
Telefaks Bedriftskunder 62 51 20 52

Nettbank:

www.sparebanken-hedmark.no

Telebank:

Telefon 02990

Kundeservice:

kundeservice@sparebanken-hedmark.no
Mandag – torsdag 0800 – 2100.
Fredag 0800 – 1600
Telefon 62 51 22 00

Avd. Elverum

Postboks 261, 2402 Elverum 62 43 50 00
Telefaks 62 43 50 50
E-post ..... elverum@sparebanken-hedmark.no

Avd. Hamar

Postboks 203, 2302 Hamar 62 51 20 00
Telefaks 62 51 21 71
E-post ..... hamar@sparebanken-hedmark.no
Fil. Storhamar
Postboks 203, 2302 Hamar 62 54 35 70
Telefaks 62 54 35 89
E-post ..... storhamar@sparebanken-hedmark.no
Fil. Ridabu
Postboks 203, 2302 Hamar 62 54 35 50
Telefaks 62 54 35 69
E-post ..... ridabu@sparebanken-hedmark.no

Avd. Kongsvinger

Postboks 521, 2203 Kongsvinger 62 82 28 00
Telefaks 62 82 28 79
E-post ..... kongsvinger@sparebanken-hedmark.no
Fil. Midtbyen, 2203 Kongsvinger 62 82 28 00
Telefaks 62 82 28 89
Fil. Eidskog, 2230 Skotterud 62 83 46 00
Telefaks 62 83 46 09
Fil. Skarnes, 2100 Skarnes 62 96 70 00
Telefaks 62 96 70 19

Avd. Løten

2340 Løten 62 59 34 00
Telefaks 62 59 34 49
E-post ..... loeten@sparebanken-hedmark.no

Avd. Midt-Østerdal

2480 Koppang 62 46 18 30
Telefaks 62 46 18 50
E-post ..... koppang@sparebanken-hedmark.no
Fil. Lomnessjøen, 2485 Rendalen 62 46 78 10
Telefaks 62 46 78 19
Fil. Øvre Rendal, 2485 Rendalen 62 46 78 10

Avd. Løten

2340 Løten 62 59 34 00
Telefaks 62 59 34 49
E-post ..... loeten@sparebanken-hedmark.no

Avd. Midt-Østerdal

2480 Koppang 62 46 18 30
Telefaks 62 46 18 50
E-post ..... koppang@sparebanken-hedmark.no
Fil. Lomnessjøen, 2485 Rendalen 62 46 78 10
Telefaks 62 46 78 19
Fil. Øvre Rendal, 2485 Rendalen 62 46 78 10

Avd. Nord-Østerdal

2500 Tynset 62 48 32 00
Telefaks 62 48 32 32
E-post ..... tynset@sparebanken-hedmark.no
Fil. Alvdal, 2560 Alvdal 62 48 82 50
Telefaks 62 48 82 59
E-post ..... alvdal@sparebanken-hedmark.no
Fil. Follidal, 2580 Follidal 62 49 15 01
Telefaks 62 49 15 09
E-post ..... follidal@sparebanken-hedmark.no
Fil. Kvikne, 2592 Kvikne 62 48 32 50
Telefaks 62 48 32 59
Fil. Os, 2550 Os i Østerdalen 62 48 32 00
Telefaks 62 48 32 39
E-post ..... os@sparebanken-hedmark.no

Avd. Ringsaker

2380 Brumunddal 62 33 48 00
Telefaks 62 33 48 99
E-post ..... brumunddal@sparebanken-hedmark.no
Fil. Nes, 2350 Nes 62 35 16 90
Telefaks 62 35 16 99
Fil. Stavsjo, 2353 Stavsjo 62 33 17 90
Telefaks 62 33 17 99

Avd. Stange

2335 Stange 62 58 47 00
Telefaks 62 58 46 88
E-post ..... stange@sparebanken-hedmark.no
Fil. Ottestad, 2312 Ottestad 62 58 27 10
Telefaks 62 58 27 19
Fil. Tangen, 2337 Tangen 62 57 89 80
Fil. Romedal, 2334 Romedal 62 57 89 10
Telefaks 62 57 89 19

Avd. Trysil

2420 Trysil 62 45 57 00
Telefaks 62 45 57 59
E-post ..... trysil@sparebanken-hedmark.no
Fil. Engerdal, 2440 Engerdal 62 45 88 25
Telefaks 62 45 88 39
E-post ..... engerdal@sparebanken-hedmark.no

Avd. Våler

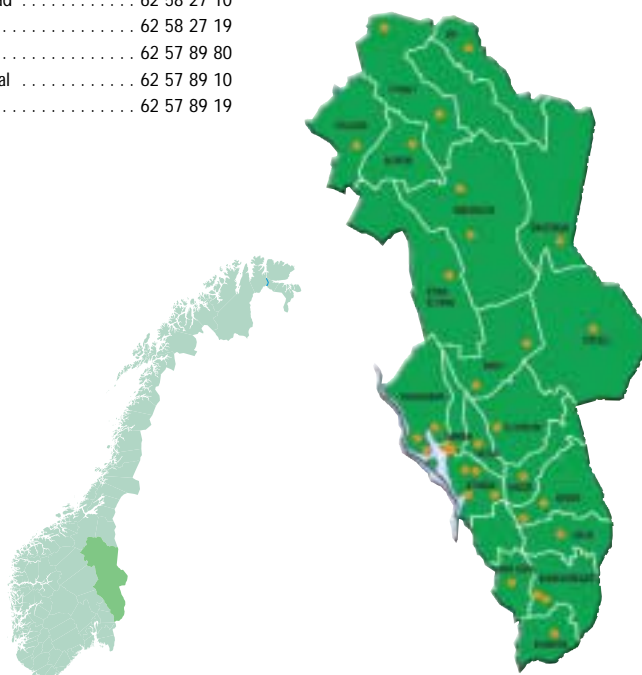
2436 Våler i Solør 62 43 77 00
Telefaks 62 43 77 09
E-post ..... vaaler@sparebanken-hedmark.no

Avd. Åmot

2450 Rena 62 44 43 00
Telefaks 62 44 43 49
E-post ..... rena@sparebanken-hedmark.no
Fil. Osen, 2460 Osen 62 44 43 50

Avd. Åsnes – Grue

2270 Flisa 62 95 41 41
Telefaks 62 95 41 58
E-post ..... flisa@sparebanken-hedmark.no
Fil. Arneberg, 2266 Arneberg 62 95 41 10
Telefaks 62 95 41 19
Fil. Kirkenær, 2260 Kirkenær 62 94 69 30
Telefaks 62 94 69 49
E-post ..... grue@sparebanken-hedmark.no

Sparebanken
HEDMARK

Kvartalsrapport

1. kvartal 2003

Forventes offentliggjort mai 2003

Kvartalsrapport

2. kvartal 2003

Forventes offentliggjort august 2003

Kvartalsrapport

3. kvartal 2003

Forventes offentliggjort november 2003

Årsrapport

2003

Forventes offentliggjort mars 2004